



ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

ΓΑΛΑΝΗΣ ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ

A.M:443

Επιβλέπουσα εκπαιδευτικός: Όλγα-Ελένη Αστάρα, Επίκουρη Καθηγήτρια

Λευκάδα, 2021-2022

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ, ΓΑΛΑΝΗΣ

A.M:443

Επιβλέπουσα εκπαιδευτικός: Όλγα-Ελένη Αστάρια, Επίκουρη Καθηγήτρια

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση πτυχίου που απονέμει το Τμήμα Περιφερειακής Ανάπτυξης της Σχολής Οικονομικών Επιστημών του Ιονίου Πανεπιστημίου στο πλαίσιο της εκτέλεσης του προγράμματος σπουδών του πρώην Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του πρώην ΤΕΙ Ιονίων Νήσων (Εισαγωγική Κατεύθυνση: Διοίκησης Τουριστικών Επιχειρήσεων & Επιχειρήσεων Φιλοξενίας).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους τομείς της παγκόσμιας οικονομίας. Η εξέλιξη του μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου υπήρξε εντυπωσιακή και η ανάπτυξη του αυτή επηρέασε αρκετές χώρες τόσο οικονομικά όσο κοινωνικά και πολιτιστικά. Η αναγκαιότητα με το πέρασμα του χρόνου και η ευρεία ανάπτυξη για καινούργιες κατηγορίες τουρισμού που θα προσέφεραν κάτι ξεχωριστό, οδήγησαν στην εμφάνιση εναλλακτικών μορφών τουρισμού που ικανοποιούν και τους πιο απαιτητικούς περιηγητές. Παράλληλα η κλιματική αλλαγή μας επηρεάζει ακόμη περισσότερο καθώς ίσως είμαστε η τελευταία γενιά που μπορεί να περιηγηθεί και να προστατεύσει τον φυσικό πλούτο. Έτσι, οφείλουμε να μείνουμε ενωμένοι για να φυλάξουμε ζωντανά ασυνήθιστα είδη που απειλούνται, να σταματήσουμε την κλιματική κρίση, να αντέξουμε σε πολιτικές που απειλούν το φυσικό περιβάλλον, να μεταβάλουμε τον τρόπο ζωής μας καθώς επίσης να εστιάσουμε στην δημιουργία ενός ελπιδοφόρου κόσμου για τις επόμενες γενεές.

Σκοπός αυτής της πτυχιακής εργασίας είναι η μελέτη της έννοιας του τουρισμού υπό το πρίσμα του εθελοντισμού και της προόδου αυτών των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην χώρα μας. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να αποκτήσουμε το κατάλληλο υπόβαθρο ώστε να αντιληφθούμε τι είναι voluntourism, η δράση και η διάδοσή του στην Ελλάδα. Τέλος, θα κατανοήσουμε τι είναι μια Μη Κυβερνητική Οργάνωση καθώς και την ιστορία της.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Εθελοντισμός, Τουρισμός, ΜΚΟ.

ABSTRACT

Tourism is one of the many significant departments of the global economy. Its progress, especially subsequently finish of World War II, was spectacular and its impact in a lot countries was as economic as it was beneficial and social. The need over time and global development for new shapes of tourism that would provide something fresh and unlike , lead to the surface different figures of tourism that aim to satisfying even the most demanding tourists. In addition, the climate crisis is now threatening our own lives and we are the final progeniture to manage take care of it. We need to stay united to keep unique endangered species alive, to curb the climate crisis, to resist policies that threaten the natural environment, to change lifestyles, and to claim a better and safer world for future generations.

The aim of this essay is the research of the concept of volunteer tourism (combination of voluntary work with tourism activities) and the evolution of this alternative form of tourism in Greece. Through the research, the appropriate conditions will be created for a further understanding of voluntourism, its actions and its repercussion in our country. We will also understand what a Non-Governmental Organization is and its history.

KEY WORDS: Volunteering, Tourism, NGOs.

Αφιερώνω την πτυχιακή μου εργασία στη μνήμη της μητέρας μου Ευαγγελίας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ολοκληρώνοντας την πτυχιακή μου εργασία, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλλαν στην εκπόνησή της. Επίσης, θέλω να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές μου για την υπομονή τους, την κατανόηση και πάνω απ' όλα την ευσυνειδησία τους.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να δώσω στη επιβλέπουσα καθηγήτρια μου Όλγα-Ελένη Αστάρα για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε εξ' αρχής, την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την αξιότιμη συμβολή της στην ολοκλήρωση αυτής της εργασίας.

Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους αυτούς που με βοήθησαν για να γίνει πράξη αυτή η εργασία και προπάντων την οικογένειά μου για την συμπαράσταση και την στήριξή τους καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή.....	9
Κεφάλαιο 1 : Η ανάπτυξη του τουρισμού.....	10
1.1 Ιστορική ανάπτυξη του τουρισμού	10
1.2 Τι είναι τουρισμός και οι διακρίσεις του.....	11
Κεφάλαιο 2 : Εθελοντισμός και τουρισμός.....	15
2.1 Ο εθελοντισμός.....	15
2.2 Εθελοντικός Τουρισμός και ΜΚΟ	16
2.3 Ο εθελοντισμός σαν κομμάτι του τουρισμού.....	19
2.4 Voluntourism.....	20
2.5 Το προφίλ του εθελοντή-τουρίστα.....	21
2.6 Κίνητρα και προσδοκίες του εθελοντή-τουρίστα.....	22
2.7 Οι επιδράσεις του voluntourism και τα πλεονεκτήματα του.....	23
2.8 Ανάπτυξη voluntourism στην Ελλάδα.....	24
2.9 Μελέτες για τον voluntourism και την εξέλιξη του.....	26
2.10 Οργανισμοί και προγράμματα voluntourism.....	29
2.11 Οργανισμοί και προγράμματα voluntourism στην Ελλάδα.....	31
2.12 Πώς ο εθελοντικός τουρισμός βοηθά τους προορισμούς να ανακάμψουν.....	34
Κεφάλαιο 3: Η ανάπτυξη μιας μη κυβερνητικής οργάνωσης.....	36
3.1 Τι είναι μια Μη Κυβερνητική Οργάνωση	36
3.2 Ορισμός	36

3.3 Ιστορία	37
3.4 Περιβαλλοντικές Μ.Κ.Ο	39
Κεφάλαιο 4 : Οργανισμοί ΜΚΟ με εθελοντικό τουρισμό.....	40
4.1 Αρκτούρος και Εθελοντισμός	40
4.2 ΕΛΙΞ και Εθελοντισμός	42
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα.....	45
5.1 Εισαγωγή.....	45
5.2 Συμπεράσματα έρευνας.....	45
Βιβλιογραφία.....	47
Παραρτήματα	51

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Εθελοντισμός, Τουρισμός, ΜΚΟ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αναμφίβολα ο τουρισμός συνεισφέρει αποφασιστικά στην οικονομική πρόοδο μιας χώρας. Παρ' όλα αυτά για να καταφέρει να αποκτήσει περισσότερη δυναμική και να προσφέρει παραπάνω στην οικονομία της εκάστοτε περιοχής, είναι απαραίτητο πέρα από τον συνηθισμένο τουρισμό διακοπών, να αναπτύξει και άλλες μορφές τουρισμού συγκεκριμένα, τον συνεδριακό, τον αθλητικό, τον αγροτουρισμό, καθώς και τον τουρισμό που προωθεί την προσφορά δια μέσου προγραμμάτων εθελοντικής εργασίας. Αυτή η κατηγορία τουρισμού αποκτά ολο και μεγαλύτερο κοινό τα τελευταία χρόνια και ο όρος με τον οποίο είναι γνωστή είναι το *voluntourism* ή *volunteer tourism*. Μέσω των ιδιαίτερων δραστηριοτήτων ο τουρίστας όχι μόνο μπορεί να ανακαλύψει και να γνωρίσει ξεχωριστές τοποθεσίες, έθιμα και πολιτισμούς, αλλά και να ανταποδώσει με ενεργητικό τρόπο στην προστασία του περιβάλλοντος, στη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και στη καλύτερευση της ζωής των κατοίκων της εκάστοτε περιοχής.

Κατά το πρώτο κεφάλαιο εξετάζεται η ανάπτυξη του τουρισμού. Επιπλέον, γίνεται λόγος για τον ορισμό του τουρισμού, τι είναι ο εσωτερικός τουρισμός, οι διακρίσεις του καθώς και τι είναι ο μαζικός και τι ο εναλλακτικός τουρισμός.

Στο δεύτερο κεφάλαιο μελετάται ο εθελοντισμός και η ανάγκη των ατόμων να λαμβάνουν μέρος σε δραστηριότητες δια μέσω των οποίων προσφέρουν αλλά και αισθάνονται ωφέλιμοι. Ερμηνεύεται η έννοια του εθελοντικού τουρισμού και εξετάζεται ο ρυθμός ανάπτυξής του στην χώρα μας καθώς και σε άλλες χώρες ανά την υφήλιο. Εν κατακλείδι, αναφέρονται φορείς που πραγματοποιούν προγράμματα εθελοντικής εργασίας.

Κατά το τρίτο κεφάλαιο καταγράφεται ο ορισμός της Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης, η ιστορία των Μ.Κ.Ο., γίνεται αναφορά σε περιβαλλοντικές Μ.Κ.Ο και συγκεκριμένα στην ιστορία μίας εξ' αυτών.

Στο τέταρτο κεφάλαιο πραγματοποιείται αναφορά στον εθελοντικό τουρισμό στη χώρα μας μέσω δύο Μ.Κ.Ο., του Αρκτούρου και της Ελίξ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.1 Ιστορική ανάπτυξη του τουρισμού

Ο τουρισμός είναι μία μορφή διάθεσης του ελεύθερου χρόνου κατά την οποία το κάθε άτομο επιλέγει το πώς θα διαθέσει αυτό το χρόνο μακριά από τις υποχρεώσεις του. Το ταξίδι και η ανάγκη για τη υλοποίηση του έχουν καθιερωθεί από την αρχαιότητα. Από τη στιγμή που ο άνθρωπος είχε τη μόνιμη κατοικία του, ένιωσε την ανάγκη να μετακινείται για εμπορικούς, αρχικά, λόγους. Όμως γρήγορα συνειδητοποίησε ότι πέρα από τις εμπορικές συναλλαγές η μετακίνηση σε άλλα μέρη κάλυπτε και άλλες ανάγκες. Έτσι ξεκίνησαν τα πρώτα ταξίδια για αναψυχή.

Κατά το παρελθόν, στην Ελλάδα και στη Ρώμη, η ύπαρξη ελεύθερου χρόνου δήλωνε την καταγωγή και την τάξη των ελευθέρων και οικονομικά ευκατάστατων πολιτών, οι οποίοι ήταν απαλλαγμένοι από οποιαδήποτε υποχρεωτική δραστηριότητα εκτός των ζητημάτων που αφορούσαν την εύρυθμη πολιτική και κοινωνική λειτουργία του κράτους. Ο ελεύθερος χρόνος σχετιζόταν με τις ευγενείς αρμοδιότητες και ήταν αποτέλεσμα μίας πολιτικής σκέψης που χαρακτήριζε και καθόριζε τα όρια της ελευθερίας ή μη. Τα άτομα που διέθεταν ελεύθερο χρόνο, δηλαδή αυτοί που άνηκαν στις ανώτερες κοινωνικά τάξεις, μπορούσαν να πάρουν μέρος σε ποικίλες μορφές ταξιδιών.¹

Πολλοί ιστορικοί ξεκίνησαν, μεγάλες για την εποχή τους, εξερευνήσεις προκειμένου να ανακαλύψουν και να καταγράψουν λαούς, περιοχές και έθιμα. Μερικά από τα χειρόγραφα τους διαφυλάσσονται ακόμα και στις μέρες μας παρέχοντας μας πολύτιμες πληροφορίες, τόσο για την ζωή στην αρχαιότητα όσο και για κάποια ταξίδια θρησκευτικού χαρακτήρα που πραγματοποιούνταν αυτή την περίοδο. Μέσα από αυτά, λοιπόν, μαθαίνουμε ότι το 600 π.Χ. οι Βαβυλώνιοι είχαν μουσεία με εκθέματα, ότι στην Αίγυπτο πραγματοποιούνταν φεστιβάλ θρησκευτικού χαρακτήρα

¹ Βαρβαρέσος, Στέλιος (1998), Τουρισμός έννοιες, μεγέθη, δομές η ελληνική πραγματικότητα, Εκδόσεις Προπομπός, Αθήνα.

αλλά και για την ύπαρξη αθλητικών διοργανώσεων στη χώρα μας ,με σπουδαιότερη τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

1.2 Τι είναι τουρισμός και οι διακρίσεις του

Ο τουρισμός είναι μια πολύ ευρέως διαδεδομένη μορφή ψυχαγωγίας, ιδιαίτερα στον δυτικό κόσμο ενώ ταυτόχρονα αποτελεί μια πολύ μεγάλη βιομηχανία και σημαντικό τομέα εισροής εσόδων για τις τουριστικές περιοχές. Πολλές είναι οι προσπάθειες που σημειώθηκαν ώστε να δοθεί ένας επακριβής ορισμός του Τουρισμού. Από τα κύρια γνωρίσματα του, πέντε είναι ικανά να επαληθευτούν εννοιολογικά και είναι τα ακόλουθα

- Ο τουρισμός είναι το αποτέλεσμα ατομικής ή συλλογικής μετακίνησης ατόμων σε διαφόρους τουριστικούς προορισμούς και η διαμονή τους σε αυτούς τουλάχιστον μία μέρα με στόχο την ευχαρίστηση των ψυχαγωγικών τους αναγκών.
- Ο τουρισμός στις διάφορες μορφές του εμπεριέχει απαραίτητα 2 θεμελιώδη στοιχεία: πρώτον τη περιήγηση στον τουριστικό προορισμό και δεύτερον τη διαμονή και διατροφή σε αυτόν.
- Η μετακίνηση ανθρώπων στους διαφόρους τουριστικούς προορισμούς είναι προσωρινή με την έννοια ότι θα επιστρέψουν στον τόπο μόνιμης κατοικίας τους σε λίγο χρονικό διάστημα.
- Το ταξίδι και η διαμονή των ανθρώπων θα πρέπει να λαμβάνει χώρα εκτός του τόπου της μόνιμης κατοικίας τους.
- Οι άνθρωποι επισκέπτονται τους τουριστικούς προορισμούς και για άλλους λόγους πέραν της μόνιμης διαμονής ή της επαγγελματικής τους απασχόλησης.

Σύμφωνα με τους καθηγητές Hunziker και Krapf του Πανεπιστημίου της Βέρνης το 1941, ο τουρισμός θα πρέπει να οριστεί ως το άθροισμα των φαινομένων και αλληλουχιών που προκύπτουν από την εκπλήρωση μιας εκδρομής-ταξιδιού σε έναν προορισμό και τη διαμονή σε αυτόν επισκεπτών και όχι μόνιμων κατοίκων του. Νωρίτερα το 1937 η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων της Κοινωνίας των Εθνών πρότεινε στα κράτη-μέλη της να ενστερνιστούν μια έννοια που περιέγραφε τον τουρίστα σαν

έναν άνθρωπο που ταξιδεύει για μια χρονική περίοδο μίας ημέρας ή περισσότερο σε χώρα ανόμοια από εκείνη που διαμένει διαρκώς.

Δυόμιση δεκαετίες αργότερα, συγκεκριμένα το 1963 η σύσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για διεθνή Ταξίδια και Τουρισμό, που διεξήχθη στη Ρώμη, συμφώνησε ότι ο όρος επισκέπτης πρέπει να χαρακτηρίζει οποιοδήποτε άνθρωπο εισέρχεται σε μία περιοχή ανόμοια από αυτήν που κατοικεί διαρκώς, για οποιοδήποτε λόγο πλην από εκείνο της άσκησης μιας εργασίας με την οποία να πληρώνετε με χρηματικούς πόρους της περιοχής την οποία επισκέπτεται. Η έννοια αυτή καλύπτει δύο είδη επισκεπτών:

- Ανθρώπους που επισκέπτονται μια χώρα και κατοικούν σε αυτήν μέχρι μία ημέρα, των οποίων τα αίτια επίσκεψης είναι κυρίως διακοπές, επαγγελματικές ασχολίες, υγεία, σπουδές, συμμετοχή σε αποστολή ή διάσκεψη ή συνέδριο, επίσκεψη φίλων ή συγγενών, θρησκευτικοί και άθληση (τουρίστες).
- Ανθρώπους που έρχονται σε μια χώρα και διαμένουν σε αυτή λιγότερο από μία μέρα. Σε αυτούς συγκαταλέγονται οι επιβάτες κρουαζιερόπλοιων, οι επισκέπτες που έρχονται και αποχωρούν την ίδια μέρα δίχως να μείνουν το βράδυ, ακόμη και τα πληρώματα πλοίων, αεροπλάνων κλπ. (εκδρομείς)

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ:

- Εγχώριος τουρισμός : ο τουρισμός των κατοίκων μίας χώρας όταν ταξιδεύουν μόνο εντός αυτής.
- Εξερχόμενος τουρισμός :αφορά στους μόνιμους κατοίκους μίας χώρας οι οποίοι ταξιδεύουν σε μία άλλη χώρα.
- Εισερχόμενος τουρισμός : ο τουρισμός των αλλοδαπών οι οποίοι ταξιδεύουν σε συγκεκριμένη χώρα.
- Διεθνής τουρισμός : το άθροισμα του εισερχόμενου και του εξερχόμενου τουρισμού.
- Εσωτερικός τουρισμός : το άθροισμα του εγχώριου και του εισερχόμενου τουρισμού.

- Εθνικός τουρισμός : το σύνολο του εγχώριου και του εξερχόμενου τουρισμού²

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

Καμία από τις έννοιες αυτές δεν αφορά τον εσωτερικό τουρισμό. Τελευταία φορά, το ζήτημα της υιοθέτησης μιας έννοιας για τον εσωτερικό τουρισμό έγινε στην διεθνή σύσκεψη για τον Τουρισμό που πραγματοποιήθηκε το 1980 στην Μανίλα (πρωτεύουσα των Φιλιππινών) από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού, δίχως ωστόσο σαφή έκβαση. Στις μέρες μας, αρκετές χώρες έχουν δώσει μια έννοια σχετικά με τον καθημερινό περιηγητή. Για παράδειγμα η Αμερική ερμηνεύει σαν περιηγητή που πράττει εσωτερικό τουρισμό κάθε πρόσωπο που αναχωρεί από την οικία του με στόχο να καταλήξει σε συγκεκριμένη περιοχή που απαιτεί μέχρι 50 μίλια από αυτή για κάθε αιτία πλην της ημερήσιας του μετάβασης στην δουλειά.

ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

Ο μαζικός τουρισμός είναι μια καινούργια έννοια , που δημιούργησε τεράστια αύξηση στα έσοδα κατόπιν της Βιομηχανικής Επανάστασης. Προτού κάνει την εμφάνιση του ο όρος αυτός, οι εκδρομές μορφωτικού ή διασκεδαστικού χαρακτήρα ήταν αποκλειστικό προνόμιο αρκετών περιζήτητων τουριστών, κατά κύριο λόγο ευγενών.

Στις μέρες μας, αυτή η περίπτωση τουρισμού είναι ανέφικτη εξαιτίας των διαφορετικών αντίκτυπων που επιφέρει στο φυσικό περιβάλλον καθώς επίσης και κοινωνικά στρώματα. Τύποι τουρισμού σαν τον αγροτουρισμό, τον περιηγητικό τουρισμό, το πολιτιστικό τουρισμό, τον συνεδριακό τουρισμό καθώς και τον τουρισμό των πόλεων υπολήπτονται στις μέρες μας τα μέσα που χρειάζονται να υπερισχύσουν ώστε η τουριστική τους εξέλιξη να είναι βιώσιμη και να ανατραπεί η εποχικότητα.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

Η έννοια του εναλλακτικού τουρισμού στην Ευρώπη χρησιμοποιήθηκε για να εστιάσει σε τουριστικές δραστηριότητες που επιφέρουν σταδιακά έσοδα σε

² Δημήτρης Λαγός (2005), Τουριστική Οικονομική, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ. 42-43

αμφίβολες οικονομικά κοινωνικές τάξεις, ιδιαίτερα στον αγροτικό τομέα και έτσι πολλές φορές ταυτίζεται με τον αγροτουρισμό. Στην χώρα μας η έννοια *εναλλακτικός τουρισμός* χρησιμοποιείται είτε για να ερμηνεύσει τουριστικές απασχολήσεις εναλλακτικές του συμβατικού ξενοδοχειακού τουρισμού είτε για να ερμηνεύσει φιλικές ως προς το φυσικό περιβάλλον τουριστικές απασχολήσεις σαν τον οικοτουρισμό ή τον αγροτουρισμό. Στις κατηγορίες που αναφέρθηκαν δεν αντικαθιστάται ο όρος των εναλλακτικών εσόδων και οι επιδράσεις αυτής της παραμέλησης είναι σημαντική όσον αφορά τους τρόπους τουρισμού που σχετίζονται με την τοπική εξέλιξη κατώτερων χωρών.

“Το αποτέλεσμα του εναλλακτικού τουρισμού αποτελεί κομμάτι των ιδιαίτερων τρόπων τουρισμού, με τους οποίους περιγράφονται από την υπόσταση μιας ειδικής αφορμής στη απαίτηση και από την εξέλιξη μιας πανομοιότυπης ιδιαίτερης υποδομής (προσφοράς).³” “Με τον εναλλακτικό τουρισμό όλοι γυρεύουν ένα ανόμοιο τρόπο διακοπών, ο οποίος συναναστρέφεται με την υπεράσπιση της τοπικής κουλτούρας, την προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος καθώς και με την αποφυγή της χρήσης υπηρεσιών οργανωμένου μαζικού τουρισμού.⁴”

³ Χ. Κοκκώσης, Π.Τσάρτας (2001), Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ. 82

⁴ Δημήτρης Λαγός (2005), Τουριστική Οικονομική, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ.62

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

2.1 Ο εθελοντισμός

Ως εθελοντισμός δύναται να οριστεί η απασχόληση η οποία εξελίσσεται εις τρόπο προσωπικό, αυθόρμητο, ελεύθερο, δίχως προσωπικό όφελος προς τον λαό ή συνασπισμών προς το ενδιαφέρον της λέσχης όπου αρμόζουν ή νικητών κοινωνικών συνασπισμών ή της περιφερειακής, πολιτειακής ή παγκόσμιας παροικίας. Ο προσωπικός εθελοντισμός στις παρέες, στη συνοικία είναι ένα σπουδαίο τμήμα καθώς στις μέρες μας χρησιμοποιείται παραπάνω ο οργανωμένος, συλλογικός εθελοντισμός. Ο μοντέρνος εθελοντισμός συναντάται σε αρκετά πεδία:

- Σε μια ιδέα που είναι καλά οργανωμένη.
- Παρεμβαίνοντας με τρόπο έτσι ώστε να συνδυάζει κλασικές μεθόδους με καινούργιες μεθόδους (δικτυωμένη κοινωνική απασχόληση), τράπεζες χρόνου.
- Στους τομείς παρέμβασης (όχι μόνο υποστήριξη στους φτωχούς αλλά εξάλειψη της φτώχειας ως κοινωνικό αίτιο) ή μετά-υλιστικές κοινωνικές απαιτήσεις (φύλαξη του περιβάλλοντος).
- Επιπλέον, στις κοινωνικές ενισχύσεις που σχετίζονται αρκετά πιο λίγο με φιλανθρωπία και πιο πολύ με υπεράσπιση θεμελιωδών απαιτήσεων.
- Ακόμα, στην πολιτική του κατάσταση που απουσίαζε από χρόνιες μεθόδους εθελοντικής απασχόλησης.
- Στην εποικοδομητική υπηρεσία ως πεδίου διατύπωσης κοινωνικών πολιτικών απόψεων πνεύματος, υπέρ των δυσμενών ευνοούμενων πολιτών καθώς και της αυτοεκπροσώπησης του λαού.
- Στη προοδευτικά αυξανόμενη οικονομική διάσταση που συνεισφέρει στη «αλληλέγγυα οικονομία», δημιουργώντας καινούριες θέσεις εργασίας

Ο εθελοντισμός αποτελεί στις μέρες μας μια σημαντική αχτίδα ελπίδας και ένα μέσο που αναφαίνεται, συγκεκριμένα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να οριοθετεί τον τρίτο βασικό παράγοντα της οικονομίας παρέχοντας υλικά αγαθά και υπηρεσίες που δεν δύναται αρκετές φορές να δώσει η πολιτεία και η ελεύθερη αγορά. Ταυτόχρονα,

μπορεί να θεωρηθεί περιοχή ιχνηλάτησης καινούργιων απαιτήσεων κοινωνικής εξασφάλισης, κυρίαρχο από τη πολιτεία με σκοπό την κατασκευή προγραμμάτων διαχείρισης τους καθιστώντας ως σημείο έναρξης το προτέρημα της κοινωνικής αυτονομίας και την αντίληψη της ανεξάρτητης συμμετοχής του λαού στον τρόπο ενέργειας παρουσίας της κοινωνικότητας. Οι εθελοντικές δεξιότητες λαμβάνονται μπροστά από τα ιδεολογικά θεμέλια της κλασικής κοινωνικής πολιτείας.

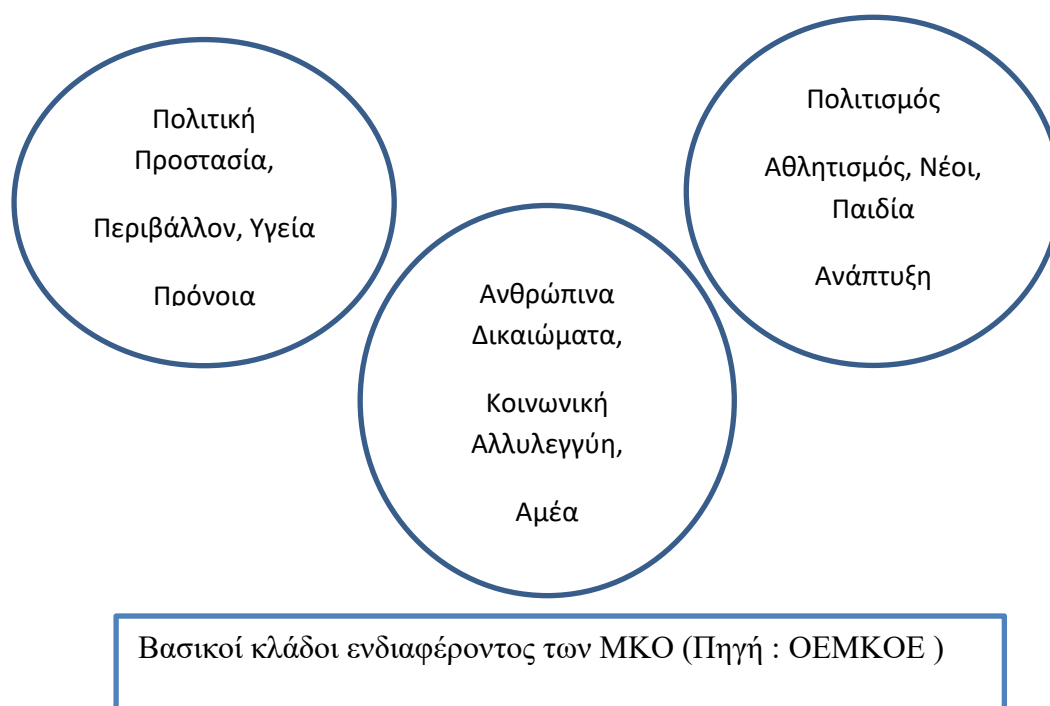
Ωστόσο, οι εθελοντές δέχονται και θεωρούνται πιο πολύ συνέταιροι εκτός από φιλόανθρωποι. Συμμετέχουν στη υλοποίηση των υπηρεσιών και των προγραμμάτων ενός σωματίου-οργανισμού, δέχονται να πραγματοποιήσουν λεπτομερή αναφορά σε ρόλους, εμπορεύονται με τους εταίρους του επιτελείου και τα άτομα. Η εθελοντική δράση αποτελεί μορφωτική λειτουργία, δυναμώνει την εξασφάλιση κοινωνικών, επικοινωνιακών και επαγγελματικών εμπειριών και εμφανίζει φρέσκες επιδεξιότητες και ακόμα ενισχύει και προσφέρει καινούργια ουσία στη ζωή των ανθρώπων που παίρνουν μέρος καθώς ανεβάζει την ευκαιρία ενεργού εισροής των νέων στη ζωή και την εργασιακή απασχόληση. Απαρτίζει, λοιπόν, δυνητικά μια περιοχή εξέλιξης καινούργιων κοινωνικών υπηρεσιών αυξάνοντας τα ποσοστά απασχόλησης.

2.2 Εθελοντικός Τουρισμός και ΜΚΟ

Η έννοια Μη κυβερνητική Οργάνωση αναφέρεται πολλές φορές σε ζητήματα που αφορούν τον Εθελοντικό Τουρισμό καθώς και τον Εθελοντισμό σε μεγάλο μέρος και αποτελεί βασικό παράγοντα στην προσπάθεια για διεθνή ειρήνη, για εξάλειψη της φτώχειας, στην επίτευξη βιώσιμης εξέλιξης στο περιβαλλοντικό ισοζύγιο. Οι Lyons και Wearing (2008) υποστηρίζοντας τις ΜΚΟ, αναφέρουν ότι “δεν βλέπουν τον τουρισμό ως μια βιομηχανία, αλλά εστιάζουν στο πρωταρχικό έργο, δηλαδή την ουσιαστική προσφορά υποστήριξης σε μέρη που την χρειάζονται πραγματικά. Ένας «μη κυβερνητικός οργανισμός» είναι ένας νομικά συγκροτημένος οργανισμός που ξεκίνησε από φυσικά ή νομικά πρόσωπα και λειτουργεί ανεξάρτητα από κάθε κυβέρνηση.” Η έννοια παραπέμπει σε ΜΚΟ με παγκόσμια αρκετές φορές παρουσία, η οποία στηρίζεται σε προσωπική πρωτοβουλία και δεν επηρεάζεται από τα κράτη. Όσον αφορά στην επίδειξη της 1ης Πανελλήνιας Διαβούλευσης με θέμα: “Σύγχρονο Θεσμικό Πλαίσιο για τον Εθελοντισμό και τις ΜΚΟ” στην Αθήνα τον Μάρτιο του

2007 υποστηρίζεται ότι «Οι ΜΚΟ, είτε δουλεύοντας ως σύνολο που προσφέρουν υπηρεσίες, είτε ως σύνολο πίεσης, έχουν την ευκαιρία και την ισχύ να καλύψουν τα όποια κενά προκύπτουν από τις δράσεις των κυβερνήσεων». Ακριβής ορισμός δεν υφίσταται, παρόλα αυτά στις μέρες μας έχει υπερισχύσει η έννοια αυτή να χρησιμοποιείται για κοινωφελή, ανεξάρτητη οργάνωση που στο σύνολό της απαρτίζεται από ανθρώπους που μετέχουν στο ίδιο πρόβλημα και παίρνουν μέρος σε εθελοντική βάση, δίχως απώτερο σκοπό το κέρδος. Οι κύριες προθέσεις των ΜΚΟ είναι κατά βάση ανθρωπιστικοί και αφορούν περιβαλλοντικά ή κοινωνικά ζητήματα όπως η φτώχεια, ο ρατσισμός και το περιβάλλον, μολονότι στοχεύουν στο να ωφεληθούν μελλοντικά από τη κοινωνία του συνόλου. Η γρήγορη εξέλιξη των ΜΚΟ, που σημειώθηκε στις δυτικές χώρες τα τελευταία χρόνια φαίνεται να εμφανίστηκε, ως αποτέλεσμα των διαδικασιών αναδιάρθρωσης των κρατών πρόνοιας. Δεν παρατηρείται, όμως, να υπάρχει σαφής συσχέτιση ανάμεσα στον τουριστικό κλάδο με τον μη κυβερνητικό τομέα.

ΚΛΑΔΟΙ ΜΚΟ



Σύμφωνα με τον David Clemmons, θεμελιωτή της VolunTourism.org, “η σχέση των δύο εξελίχθηκε κυρίως εξαιτίας της απαίτησης συνύπαρξης τους. Ουσιαστικό παράδειγμα αποτελούν οικισμοί που έχουν υποστεί καταστροφικές απώλειες έπειτα από ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως ο Τυφώνας Katrina στην Νέα Ορλεάνη. Τέτοιες περιπτώσεις αποφέρουν συνεχόμενα αντίκτυπα σε διαφορετικούς τομείς, με αποτέλεσμα η κοινωνία καθώς και οικονομία της εκάστοτε πληγείσας περιοχής να είναι αρκετά ευάλωτη. Η συνύπαρξη των δυο αυτών κλάδων βοηθάει στην άμεση υποστήριξη αλλά και επίμονη αντιμετώπιση (όσο αυτό είναι εφικτό) των πρωταρχικών προβλημάτων όπως τροφή, νερό, επισκευή εγκαταστάσεων και καθαρισμό δρόμων. Παρά το γεγονός ότι οι περισσότεροι εθελοντές δρουν μέσω μη κερδοσκοπικών οργανώσεων, πολλοί είναι εκείνοι που παρέχουν εθελοντική εργασία και σε οργανώσεις του δημόσιου τομέα (μουσείο) καθώς επίσης, αν και σε μικρότερο βαθμό, σε οργανώσεις του ιδιωτικού τομέα (ένα εμπορικό γεγονός).” (Holmes, Smith, 2009).

2.3 Ο εθελοντισμός σαν κομμάτι του τουρισμού

Επειδή η κοινωνία εξελισσόταν, οι απαιτήσεις των πολιτών αναδιαμορφώνονταν ανάλογα, με αποτέλεσμα και ο τομέας του τουρισμού να έχει υποστεί ταχείς μεταβολές. Επιπλέον, τα σοβαρά κοινωνικά ζητήματα σε αρκετά κράτη του κόσμου καθώς και η αύξηση της μόλυνσης του περιβάλλοντος ενίσχυσε την οικολογική και κοινωνική επίγνωση των ανθρώπων. Επομένως, η ανάγκη για νέους τρόπους τουρισμού οδήγησε τους ερευνητές σε διαφορετικές μορφές τουρισμού, πέρα από την συνηθισμένη μορφή διακοπών και στη δημιουργία πληθώρας δραστηριοτήτων που θα καλύπτουν πιθανώς πολλές και διαφορετικές ανάγκες ενός ανθρώπου προβάλλοντας, όμως, ταυτόχρονα και την έννοια της διατήρησης και φύλαξης του περιβάλλοντος. Η ένωση του εθελοντισμού με το τουρισμό είναι επίδραση της ανάγκης των τουριστών για μία εναλλακτική μορφή διακοπών στοχεύοντας στην απόκτηση μοναδικών εμπειριών.

Κατά τη δεκαετία του '60 και αργότερα ο κόσμος ξεκίνησε να αντιλαμβάνεται τις επιπτώσεις του τουρισμού στο περιβάλλον φέρνοντας στην επιφάνεια έναν σημαντικό αριθμό περιβαλλοντολογικών ζητημάτων που επηρεάζουν αρνητικά τη καθημερινότητα του ανθρώπου. Ως πρώτοι εθελοντές τουρίστες μπορούν να θεωρηθούν εκείνοι που μέσω προγραμμάτων, όπως για παράδειγμα της US Peace Corps, ταξίδευαν υποστηρίζοντας κράτη λιγότερο εξελισσόμενα, τα οποία είχαν ανάγκη ανθρωπιστικής υποστήριξης μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης και οικοδομών. Με το πέρασμα του χρόνου η μορφή αυτή του τουρισμού ενισχύθηκε και αναπτύχθηκε κυρίως σε κλάδους που είχαν άμεση σχέση με το περιβάλλον.

Παρόλο που ο τουρισμός, σύμφωνα με τους μελετητές, οδηγεί στην εκμετάλλευση του κράτους υποδοχής, των περιφερειών, του πολιτισμού και του περιβάλλοντος, αρκετοί είναι αυτοί που επισημαίνουν πως το κομμάτι του εθελοντισμού στο τμήμα του τουρισμού προσφέρει διαφορετικές μορφές εκδρομών και δεξιοτήτων. Επιπλέον, προσφέρει πολλές δυνατότητες στους εθελοντές που παίρνουν μέρος σε δραστηριότητες, συνεισφέροντας έτσι θετικά στο πολιτισμό και στο περιβάλλον ενός κράτους καθώς και στο ίδιο το προφίλ των εθελοντών και στη διαμόρφωση του χαρακτήρα τους.

2.4 Voluntourism

Το voluntourism συνδυάζεται με αρκετές κατηγορίες τουρισμού όπως για παράδειγμα: ο τουρισμός που αφορά την κοινωνία, ο πολιτιστικός, ο οικοτουρισμός, ο τουρισμός περιπέτειας, ο αγροτουρισμός, ο εκπαιδευτικός καθώς και ο τουρισμός της επιστήμης. Σύμφωνα με μαρτυρίες τουριστών, δια μέσου των δραστηριοτήτων ενισχύεται η γνησιότητα και η εντιμότητα του κάθε ανθρώπου καθώς επίσης, ο εκάστοτε τουρίστας έχει τη ευκαιρία να αποκτήσει μια πιο ρεαλιστική εκδοχή του προορισμού. Ως εκ τούτου ο περιηγητής είναι μέρος της τοπικής κοινωνίας και δεν είναι μόνο επισκέπτης, καθώς λαμβάνει επίγνωση του ίδιου του εαυτού του κατευθείαν από την επαφή που έχει με τους ντόπιους και καταλαβαίνει πιο πολύ το πολιτισμό και τις συνήθειες μιας χώρας ή μίας περιφέρειας.

Παρόλα αυτά, έχει μεγάλη σημασία να σημειώσουμε τι κάνει το voluntourism να διακρίνεται από άλλες μορφές τουρισμού. Σύμφωνα με όσα αναφέρουν οι συμμετέχοντες, το voluntourism διακρίνεται για την γνησιότητα που παρέχει δια μέσου των προγραμμάτων του. Επιπλέον, τα προγράμματα voluntourism ποικίλουν σε σχέση με άλλους τρόπους τουριστικής δραστηριότητας με κύρια την αίσθηση της βέλτιστης και πιο ακριβής κατανόησης του ίδιου του εαυτού του κάθε συμμετέχοντα με αποτέλεσμα την άριστη συνύπαρξη με τους ντόπιους και την τοπική κοινωνία.

Είναι κατανοητό ότι μέσα από την συμμετοχή σε κάποια δραστηριότητα εθελοντικής εργασίας μπορούμε να διακρίνουμε τη διαφορά της από τις συνηθισμένες διακοπές. Η επίσκεψη σε ένα τουριστικό προορισμό διαφέρει από εκείνη κατά την οποία ο τουρίστας λαμβάνει μέρος και προσφέρει. Η δυνατότητα της άμεσης επαφής του τουρίστα με τον ντόπιο, την κουλτούρα, την καθημερινότητα του σε συνδυασμό με τις ποικίλες δραστηριότητες που προσφέρει το εκάστοτε ταξίδι διέκρινε το voluntourism από τις άλλες μορφές τουρισμού. Η ευκαιρία που προσφέρεται στους οργανισμούς να επισυνάψουν νέες και διαφορετικές δραστηριότητες καλύπτοντας τις ανάγκες όλο και περισσότερων περιηγητών υποδηλώνει την δυναμική του είδους, ακόμη και την πρόοδο του.

2.5 Το προφίλ του εθελοντή-τουρίστα

Από την αρχή της μελέτης του voluntourism οι ερευνητές διαπίστωσαν πως οι πληροφορίες που διέθεταν για το προφίλ ενός εθελοντή-τουρίστα δεν έδιναν κάποιο συγκεκριμένο τύπο και υπήρχαν διαφοροποιήσεις ανάλογα με το οργανισμό και τα προγράμματα του. Ωστόσο δημιουργήθηκαν κάποιες κατηγορίες που μας βοήθησαν αρκετά να καταλάβουμε παραπάνω τον εθελοντή-τουρίστα. Αρχικά, η κοινωνική-οικονομική κατάσταση είναι ένα κριτήριο που από τα αρχικά βήματα του voluntourism, έδειχνε να επηρεάζει σημαντικά. Παράλληλα, ο συνδυασμός αυτού με την παιδεία και τον εθελοντισμό, οδήγησε στο συμπέρασμα ότι ένα σημαντικό μερίδιο αυτών που συμμετείχαν σε δραστηριότητες εθελοντικής εργασίας είναι πτυχιούχοι πανεπιστημιακών σχολών.

“Η ικανοποίηση του τουρίστα βασίζεται στην ευχαρίστηση που εισπράττει κατά την αποστολή, καθώς και κατά πόσο θα πραγματοποιήσει τις φιλοδοξίες του” (Coghlan, 2005). Άλλος ένας παράγοντας αποτελεί η ποικιλία των δραστηριοτήτων που προσφέρονται από τους οργανισμούς σε ανθρώπους διαφορετικής ηλικίας σύμφωνα με τις προτιμήσεις τους, κάνοντας δύσκολη την δουλειά των ερευνητών στο να έχουν μια σαφή εικόνα. Στις πιο πολλές περιπτώσεις οι συμμετέχοντες είναι άτομα ηλικίας 20-29 ετών, καλλιεργημένα τα οποία έχουν ταξιδέψει αρκετά και γυρεύουν μια αλλιώςτική μορφή διακοπών παρέχοντας την ίδια στιγμή εθελοντική εργασία. Το ποσοστό λιγοστεύει σε αυτούς που έχουν οικογένειες και παιδιά ενώ όσον αφορά τους επαγγελματίες και τους μελετητές οι ηλικίες κυμαίνονται μεταξύ 30-50 ετών. Ταυτόχρονα, μέσω ερευνητικών προγραμμάτων παρέχετε η ευκαιρία σε ανθρώπους όλων των ηλικιών να λάβουν μέρος προσφέροντας με τις γνώσεις τους και αποκτώντας νέες. Τέλος, εκτός από την ηλικία και την αγάπη για τη φύση, άλλοι παράγοντες που ευνοούν την επιλογή των τουρίστών που παίρνουν μέρος σε προγράμματα voluntourism αποτελούν η καλή επικοινωνία και ο κοινωνικός χαρακτήρας, η δίψα για μάθηση και η αγάπη για ταξίδια.

2.6 Κίνητρα και προσδοκίες του εθελοντή-τουρίστα

Τα κίνητρα φαίνεται να είναι εκείνα που διακρίνουν τους εθελοντές-τουρίστες επειδή παρέχετε η δυνατότητα σε κάθε άνθρωπο να ανακαλύψει τον εαυτό του. Πιστεύεται πως βιώνοντας και ανακαλύπτοντας διαφορετικούς ανθρώπους και πολιτισμούς σε ένα περιβάλλον κοινής συνεργασίας, κάθε άνθρωπος έχει την δυνατότητα να μεταβάλει και να καλυτερεύσει τον χαρακτήρα του. Εκείνο που διεγείρει αυτούς τους περιηγητές είναι η εκδρομή με κάποια πρόθεση, δαπανώντας χρόνο για να υποστηρίξουν τις κοινότητες και να προστατεύσουν τη φύση. Επιπλέον, παρέχεται η ευκαιρία να γίνουν πραγματικότητα κάποιες ανώτερες ανάγκες για παράδειγμα, μεγαλύτερη κατανόηση του εαυτού, ανάπτυξη κύρους, αισθήματα επιτυχίας, συνύπαρξη με ανθρώπους από διαφορετικά κράτη με διαφορετικό τρόπο σκέψης, ανόμοιες πεποιθήσεις, εξέλιξη στην καριέρα, ευαισθητοποίηση με διαφορετικούς λαούς και μαζί με εξειδικευμένους και επιστήμονες να γίνει εκτίμηση του οικοσυστήματος και του πολιτιστικού περιβάλλοντος δουλεύοντας και κάνοντας οτιδήποτε διαφορετικό από τις συνηθισμένες παθητικές διακοπές. Η προσφορά και το ταξίδι με στόχο την παρακίνηση των συναισθήσεων και τη βελτίωση του χαρακτήρα επιτυγχάνονται με σκοπό την απόλαυση καθώς και την εκπλήρωση κάποιου σκοπού. Η ποικιλία των δραστηριοτήτων που παρέχουν κάποιοι οργανισμοί voluntourism προσφέρουν την ευκαιρία στο καθένα τουρίστα να διαλέξει ανάλογα με τις προτιμήσεις και τις ανάγκες καλύπτοντας με αυτόν τον τρόπο τις προτιμήσεις τους, κάνοντας τους να αισθανθούν ανεξάρτητοι, παρέχοντας μια προσωπική απόλαυση και επιτυχία, αυτοεκτίμηση, χαρακτηριστικά που δημιουργούν την ανάγκη στους περιηγητές για παραπάνω συγκέντρωση και πίστη.

Περαιτέρω κίνητρα πέραν της βοήθειας για ένα σκοπό, της γνωριμίας με ένα νέο τόπο και της διαφορετικής κουλτούρας είναι αρκετές φορές και το ίδιο το πρόγραμμα και το τι παρέχει είτε για λόγους προσωπικής προόδου και επαγγελματικής σταδιοδρομίας, είτε για λόγους που αφορούν την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία. Δια μέσου αυτών των προγραμμάτων εθελοντικής εργασίας παρέχονται αρκετές δυνατότητες για τουρισμό καθώς και για απόκτηση γνώσεων, με σκοπό τα κίνητρα να

διαφοροποιούνται σε σχέση με αυτά ενός συνηθισμένου τουρίστα, ενώ παρατηρείται ότι θετικές δεξιότητες από σχετικά ίδιες απασχολήσεις καθώς και η θετική επίδραση της οικογένειας πολλές φορές επιδρά θετικά στην απόφαση ενός ανθρώπου να λάβει μέρος σε δραστηριότητες εθελοντικής εργασίας, μέσω των οποίων προσφέρετε μια διαφυγή από την ρουτίνα της καθημερινότητας.

2.7 Οι επιδράσεις του voluntourism και τα πλεονεκτήματά του

Τα μεγάλα ζητήματα της κοινωνίας και του περιβάλλοντος έδωσαν το έναυσμα και την ιδέα σχεδίασης μιας νέας μορφής διακοπών, με απώτερο σκοπό την αποκλιμάκωση των προβλημάτων ανά την υφήλιο. Σχεδιάζοντας και εξελίσσοντας, το voluntourism άλλαξε τον τρόπο σκέψης πολλών τουριστών, καθώς η ανάγκη να γίνουν μέρος μιας δραστηριότητας με θετικές συνέπειες σε τοπικό αλλά και διεθνή επίπεδο πρόσφερε μια διαφορετική έννοια στον όρο διακοπές. Διά μέσου των δραστηριοτήτων εθελοντικής εργασίας δόθηκε η ευκαιρία στις οργανώσεις να ανακαλύψουν νέους πολιτισμούς και να έρθουν σε επαφή με περιοχές που ταλαιπωρούνται από φτώχεια και περιβαλλοντολογικά ζητήματα. Έτσι, μέσω της εξέλιξης του voluntourism, δημιουργήθηκαν αρκετά προγράμματα τα οποία είχαν την δυνατότητα να καλύψουν τις ανάγκες των συνεχώς εξελισσόμενων συμμετεχόντων όπως επιστημονικές μελέτες, αρχαιολογικές ανασκαφές, συντήρηση, ανοικοδόμηση και διδασκαλία σε απομακρυσμένους τόπους.

Η συνολική εικόνα των προγραμμάτων παρέχει δεξιότητες και ένα συναίσθημα πληρότητας στους τουρίστες, αφού ενισχύει τις τοπικές κοινωνίες βοηθώντας στον ανασχηματισμό του τόπου, στην προστασία του περιβάλλοντος και στην καλυτέρευση της καθημερινότητας των ανθρώπων. Η ιατροφαρμακευτική βοήθεια, η επιστημονική μελέτη και η εκπαίδευση, αποτελούν σπουδαία βήματα για την βιωσιμότητα αρκετών κοινοτήτων ακόμη και σε ανεπτυγμένα κράτη. Σε αυτό το πλαίσιο, το voluntourism προάγει την εκπαίδευση σε αρχαιολογικές τοποθεσίες, σε μουσεία και σε ερευνητικά κέντρα δίνοντας έτσι προσωπικό στα ποικίλα σωματεία και την ίδια στιγμή παρέχει εκπαίδευση και εμπειρίες σε όσους λαμβάνουν μέρος, σε όλες τις περιοχές του κόσμου με πιο συνηθισμένες την Αφρική, την Κεντρική και Νότια Αμερική. Αυξάνοντας τη ζήτηση, αυτόματα αυξάνονται και οι ερωτήσεις οι

οποίες αφορούν την επίδραση του voluntourism στους τουρίστες και στις κοινότητες υποδοχής.

Η ανεξαρτησία, η ψυχαγωγία, η αυτοεκτίμηση είναι λίγα μόνο από τα θετικά κομμάτια που κερδίζει ο εθελοντής-τουρίστας έπειτα από την συμμετοχή σε κάποια δραστηριότητα. Ωστόσο, δεν είναι πάντα καλή η επίδραση καθώς αυτοί που δεν κατορθώνουν να τα βγάλουν πέρα κατευθύνονται αρκετές φορές σε απελπισία και θλίψη από την αποτυχία και κατά συνέπεια στην ελάττωση των κινήτρων που έχει ο εθελοντής-τουρίστας ως αποτέλεσμα την μείωση της συμμετοχής.

Μέσω του εθελοντικού τουρισμού παρέχεται η δυνατότητα σε άτομα με διαφορετικό τρόπο σκέψης και ζωής να συνυπάρξουν και είναι ξεκάθαρο ότι αυτό ίσως να μην έχει θετικές επιπτώσεις. Επομένως είναι σημαντικό ο τουρίστας να είναι βέβαιος για την συμμετοχή του και για τη πρόθεση αυτής της συμμετοχής. Ο δυτικός τρόπος ζωής μπορεί να επηρεάσει τις τοπικές κοινωνίες και να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην καθημερινή τους ζωή. Την ίδια στιγμή, αν και πολλοί οργανισμοί εστιάζουν στον τουρισμό ως ένα εργαλείο για να βοηθήσουν τον λαό, κάποιοι έχουν ως πρωτεύοντα στόχο την αύξηση του κέρδους τους. Επομένως τα σωματεία-οργανισμοί δεν παρέχουν πάντα μια θετική βάση για την υποστήριξη της τοπικής κοινότητας.

2.8 Η ανάπτυξη του voluntourism στην Ελλάδα

Ο εθελοντισμός οδηγεί σε ένα αίσθημα προσφοράς το οποίο υπήρξε πάντα αυξημένο στους Έλληνες, Ο συνδυασμός όμως με τον τουρισμό ήταν και είναι κάτι ξένο για πολλούς Έλληνες ακόμη και σήμερα. Το Ευρωπαϊκό Έτος Εθελοντισμού 2011 εντόπισε την χώρα μας στην πιο καίρια καμπή της μοντέρνας ιστορίας της. Η οικονομική κρίση και η γενικότερη απαισιοδοξία θα έλεγε κάποιος ότι θα δυνάμωνε τον ατομικισμό και θα ελάττωνε την επιθυμία των Ελλήνων να βοηθήσουν. Μαρτυρίες εθελοντών, που έχουν διοργανώσει προγράμματα, αποδεικνύουν πως αντί η οικονομική κρίση να πτοήσει την πλειοψηφία, λειτούργησε ως ενθαρρυντικός παράγοντας της επιθυμίας για ανταπόδοση στον συνάνθρωπο και στη φύση. Τα είδη και ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός προγραμμάτων προσέφερε ώθηση με αποτέλεσμα όλο και πιο πολλοί Έλληνες να θέλουν να συμμετάσχουν.

Σύμφωνα με τα λεγόμενα της κυρίας Διαμάντη, καθηγήτριας αγγλικών και εθελόντριας μέσω των προγραμμάτων της οργάνωσης Ελίξ ,στην συνέντευξη της στο Βήμα, “δίχως τον εθελοντισμό δεν θα της δινόταν ποτέ η δυνατότητα να ανακαλύψει κουλτούρες και πολιτισμούς όχι «επιφανειακά» όπως ο μέσος τουρίστας αλλά εκ των έσω,μέσα από τους ανθρώπους και τα βιώματα τους”. Θεωρεί ότι η ποικιλία των εθελοντικών δραστηριοτήτων είναι τόσο σπουδαία, επομένως δεν είναι δυνατόν ένας που θέλει να γίνει εθελοντής να μην ανακαλύψει κάτι που να του αρμόζει. Η κυρία Διαμάντη έλαβε μέρος σε δραστηριότητες με παιδιά κοινωνικά αποκλεισμένων οικογενειών στην Βαρκελώνη, στην Κέννα σε πρόγραμμα ευαισθητοποίησης για το AIDS, και στην Τουρκία σε πανεπιστημιακό πρόγραμμα για την αγγειοπλαστική (Το Βήμα , 2011).

Επιπλέον, η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς ενισχύει τα προγράμματα εθελοντικής εργασίας που ,σε συνεργασία με το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, δίνει την ευκαιρία σε νέα παιδιά 18-25 ετών να εργαστούν σε ταχυδρομεία καθώς και σε τουριστικούς τόπους στη χώρα μας. Τα ΕΛΤΑ καλύπτουν τμήμα της διαμονής, διατροφής, μετακίνησης και επιστροφής των εθελοντών στις τοποθεσίες των ταχυδρομείων. Είναι αξιοσημείωτο ότι οι δραστηριότητες εθελοντικής εργασίας στην χώρα μας παρουσιάζουν το ενδιαφέρον των ανθρώπων να ενώσουν τις διακοπές τους με την εθελοντική εργασία. Προγράμματα όπως αυτά της υπεράσπισης της χελώνας caretta- caretta από την οργάνωση Αρχελών, παρακολούθησης ασυνήθιστων πτηνών στον Έβρο (ihelpgreece , 2011) καθώς και οι δραστηριότητες της οργάνωσης Ελίξ που έχει σπουδαία ποικιλία στη χώρα μας αλλά και στο εξωτερικό, είναι κάποια από αυτά που υφίστανται αυτή την περίοδο στην χώρα μας δίνοντας το έναυσμα για την εξέλιξη του voluntourism σε ένα κράτος που η αυθεντική ομορφιά και η ποικιλομορφία που παρουσιάζει είναι ιδανική για την εξέλιξη αυτής της ιδιαίτερης μορφής τουρισμού.

2.9 Μελέτες για τον voluntourism και την εξέλιξη του

Η συγκριτικά νέα και σύνθετη φύση του voluntourism παρείχε την ευκαιρία σε πολλούς ερευνητές του τουρισμού να διερευνήσουν αυτό το νέο φαινόμενο της τουριστικής βιομηχανίας. Παρακάτω διατυπώνονται δύο μελέτες, της Alexandra Coghlan και του K.A. Carter, και τα αποτελέσματά τους, με σκοπό να καταλάβουμε την εξέλιξη του voluntourism. Όσον αφορά την έρευνα της Alexandra Coghlan με τίτλο “Towards an understanding of the volunteer tourism experience” που έγινε για λογαριασμό του St.Andrews University τον Αύγουστο του 2005, εξετάζονται οι προσδοκίες καθώς επίσης και οι δεξιότητες των περιηγητών, ενώ την ίδια στιγμή ενισχύεται το voluntourism ως ένα δυνατό εργαλείο προστασίας του περιβάλλοντος. Η συγκεκριμένη μελέτη έχει ως σκοπό να εξακριβώσει τις διαφορές ανάμεσα στα προγράμματα και στο τρόπο με τον οποίο επιδρούν στις επιλογές των περιηγητών, να προσδιορίσει σε πιο βαθμό παίζουν ρόλο τα κοινωνικά και δημογραφικά στοιχεία των περιηγητών καθώς και τα κίνητρα αυτών, να εξετάσει τις εμπειρίες και τα στοιχεία που οδηγούν στην ευχαρίστηση των τουριστών αλλά και να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε τις εμπειρίες από τα προγράμματα από την πλευρά του προσωπικού.

Κατά το αρχικό μέρος της μελέτης εξετάζονται οι οργανισμοί κατευθείαν από τα προγράμματα και το υλικό που παρέχουν (φωτογραφικό υλικό, ποικιλία αποστολών και αφηγήσεις τουριστών). Μολονότι υπάρχει σπουδαία ποικιλομορφία στα προγράμματα και τα είδη των αποστολών που παρέχονται, τα σωματεία, τα οποία είναι ένας συνδυασμός μελέτης, τουρισμού και εθελοντισμού, είναι αυτά στα οποία αποσκοπεί η μελέτη και με δεδομένο αυτό το υλικό η συγγραφέας καταλήγει σε τέσσερις ομάδες. Η πρώτη αφορά αποστολές που σχετίζονται με την μελέτη για την προστασία του περιβάλλοντος, η δεύτερη έχει να κάνει με την διατήρηση που στοχεύει σε διακοπές σε συνδυασμό με την μελέτη, η τρίτη αφορά αποστολές που βασίζονται σε διακοπές περιπέτειας και η τελευταία ομάδα σε αποστολές που έχουν ως πρωταρχικό σκοπό την συνεισφορά των περιηγητών στην υποστήριξη και την συγκρότηση μιας κοινότητας. Οι περιηγητές φαίνεται ότι χρησιμοποιούν εντελώς διαφορετικά κριτήρια για να κατατάσσουν τους διάφορους οργανισμούς σε κατηγορίες. Αρκετοί από αυτούς εστιάζουν σε ιδιαίτερα χαρακτηριστικά όπως, για παράδειγμα, το χρονικό διάστημα μιας εκδρομής, η τιμή, το είδος των προορισμών και οι δραστηριότητες που προσφέρονται, καθώς επίσης το μέγεθος και την

τοποθεσία του οργανισμού και το περιβάλλον το οποίο ερευνάται. Αρκετοί είναι εκείνοι που επικεντρώνονται στο φυλλάδιο του κάθε οργανισμού και τις εντυπώσεις που τους δημιουργεί. Άλλοι πάλι κάνουν την επιλογή τους στηριζόμενοι σε δραστηριότητες που θα τους παρέχουν την ευκαιρία να βελτιώσουν τις δεξιότητες τους, σε οργανισμούς που απευθύνονται σε ιδιαίτερες ομάδες ατόμων, στον βαθμό περιπέτειας και στην γνωριμία με την κουλτούρα της περιοχής, ακόμη και στο είδος που επικεντρώνεται ο κάθε οργανισμός (καθαρά εθελοντικό κομμάτι ή επαγγελματικό) καθώς και κατά πόσο ο οργανισμός παρέχει την ευκαιρία διακοπών ή αν εστιάζει στο ερευνητικό στοιχείο.

Επιπρόσθετα, μέσα από την έρευνα μας δίνεται η δυνατότητα να καταλάβουμε τον τρόπο με τον οποίο μέσω των ιστοσελίδων και των ενημερωτικών φυλλαδίων, οι οργανισμοί προσελκύουν τους περιηγητές ενώ ένα ακόμη στοιχείο που προκύπτει σχετικά με τους οργανισμούς είναι ότι η εικόνα που επιδεικνύουν πολλές φορές δεν συμβαδίζει με την εντύπωση των ενδιαφερομένων.

Στη συνέχεια, στο δεύτερο σκέλος της μελέτης (study two), μελετάται το κοινωνικό-δημογραφικό προφίλ των περιηγητών, τα κίνητρα, οι προσδοκίες τους πριν την εκδρομή, ενώ γίνεται μια σύγκριση των κινήτρων των περιηγητών με την εικόνα που τους δημιουργήθηκε από το προωθητικό υλικό των οργανισμών, μια συσχέτιση των προοπτικών και των κινήτρων που δημιουργήθηκαν σε σχέση με τους οργανισμούς, και μελετάται η συνολική εικόνα των δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν από τους τουρίστες.

Προχωρώντας στην έρευνα, συγκρίνονται τα αποτελέσματα των ερωτήσεων προς τους τουρίστες και το δείγμα που παρουσίασαν οι οργανισμοί μέσα από το υλικό που έχουν για να προάγουν το πρόγραμμα. Μέσα από την μελέτη, λοιπόν, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι σε αρκετές περιπτώσεις υπάρχει μια διάσταση ανάμεσα στις προσδοκίες και τις εμπειρίες των περιηγητών και του περαιτέρω υλικού των σωματείων. Τα φυλλάδια και το προωθητικό υλικό των οργανισμών συχνά παίζουν σπουδαίο ρόλο στην επιλογή ενός προορισμού, αν και υπάρχουν διαφοροποιήσεις μεταξύ της εικόνας που προσπαθούν να δημιουργήσουν σχετικά με τα κίνητρα των περιηγητών και την πραγματικότητα.. Για παράδειγμα, στον Οργανισμό Α οι

εμπειρίες, η ψυχαγωγία, η περιπέτεια ήταν κάποια από τα κίνητρα των εθελοντών σε σχέση με τον οργανισμό που μοιάζει να κινεί το κομμάτι της συναναστροφής με τα ζώα. Η επαφή με άλλες κουλτούρες, η δημιουργία φίλων, η συμμετοχή σε μία περιπέτεια και οι γνώσεις που θα αποκτήσει κάποιος από μια τέτοια εμπειρία ήταν στοιχεία που αποδόθηκαν από τους ερωτηθέντες εθελοντές σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με τους οργανισμούς. Παράλληλα, σπουδαία διάσταση παρατηρήθηκε ανάμεσα στους ερωτηθέντες σχετικά με το προωθητικό υλικό του οργανισμού Β αλλά και στο ερώτημα σχετικά με τη συμμετοχή με στόχο την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων όπου υπήρξε διαφορετική βαθμολογία από τους περιηγητές που το θεωρούσαν καθοριστικό ή μη κομμάτι του προγράμματος και του οργανισμού. Τα κομμάτια αυτά που βαθμολογήθηκαν το ίδιο και στις δύο μελέτες είναι η γνωριμία με μια άλλη κουλτούρα, οι δεξιότητες και η περιπέτεια.

Μέσα στα χρόνια ο εθελοντικός τουρισμός δέχτηκε αρκετές φορές σφοδρή κριτική για τη διαφορετικότητα των διακοπών που παρείχε σε σχέση με τα συνηθισμένα είδη τουρισμού. Το εθελοντικό στοιχείο των προγραμμάτων που αρκετές φορές χρειάζεται από τους περιηγητές προσωπική εργασία ήταν και αυτό που προκάλεσε την έντονη αρνητική κριτική όσων υποστηρίζουν ότι δεν παρέχεται η ευκαιρία του τουρισμού. Παρόλα αυτά ξεκαθαρίζεται και από τις δύο μελέτες ότι οι περιηγητές που παίρνουν μέρος σε ένα πρόγραμμα voluntourism αρκετές φορές έχουν καλύτερη εικόνα για τον προορισμό από εκείνη που έχουν οι περιηγητές άλλων ειδών τουρισμού, καθώς έχουν την ευκαιρία πολλές φορές να συνυπάρξουν με τους ντόπιους και ως εκ τούτου να γνωρίσουν τον τρόπο ζωής, την κουλτούρα, την ιστορία και τις συνήθειες τους. Συνεπώς, τα τεκμήρια και από τις δύο έρευνες είναι θετικά για την εξέλιξη και διατήρηση του voluntourism ενώ φαίνεται ότι με τη πάροδο του χρόνου και με την ταχύ φήμη που αποκτά, τα κράτη που δείχνουν ενδιαφέρον αλλά και ο αριθμός των οργανισμών αυξάνεται.

2.10 Οργανισμοί και προγράμματα voluntourism

Παρακάτω αναφέρονται κάποιοι οργανισμοί που καλύπτουν τα πιο δημοφιλή προγράμματα voluntourism ώστε να έχουμε μια πιο σαφή άποψη του ιδιαίτερου αυτού είδους και της δράσης του ανά την υφήλιο. Επίσης, θα δούμε ότι πολλά σωματεία στοχεύουν στο στοιχείο της εθελοντικής εργασίας και λιγότερο σε αυτό του τουρισμού, πράγμα το οποίο είναι απόλυτα κατανοητό καθώς για αρκετά έτη υπήρξαν οργανισμοί που διοργάνωναν δραστηριότητες εθελοντικής εργασίας δίχως ωστόσο να θεωρούν ότι αυτή η δραστηριότητα είναι στοιχείο της τουριστικής βιομηχανίας. Με την εξέλιξη του voluntourism και το ενδιαφέρον των μελετητών, τους να αυξάνετε διαρκώς, αρκετοί οργανισμοί δημιουργήθηκαν έτσι ώστε να βοηθήσουν αυτή την κατηγορία τουρισμού, ενώ και οι παλαιότεροι που είχαν περισσότερο το εθελοντικό στοιχείο και το κομμάτι της προσφοράς, γρήγορα ανακάλυψαν την προσφορά τους και στον τουρισμό.

Οργανισμοί σαν το Earthwatch συνεισφέρουν σημαντικά με πρωτοποριακές μεθόδους δίνοντας τη δυνατότητα στο κοινό να λάβει μέρος σε ερευνητικά προγράμματα, φέρνοντας με αυτόν τον τρόπο κοντά εθελοντές και επιστήμονες. Ο οργανισμός δημιουργήθηκε το 1971 στην Βοστώνη της Μασαχουσέτης και η ανάγκη για ακόμα πιο πολλά κονδύλια που θα βοηθούσαν το έργο τους, έφερε και την ιδέα της συμμετοχής καθημερινών εθελοντών. Με αυτόν τον τρόπο ο οργανισμός αύξησε τα έσοδα του καθώς και το έργο του επειδή οι εθελοντές συμμετείχαν και με προσωπική εργασία, αλλά και οι ίδιοι οι εθελοντές έχοντας τη δυνατότητα να υποστηρίξουν ένα ερευνητικό πρόγραμμα αποκτούσαν με αυτόν τον τρόπο νέες γνώσεις και κατανοούσαν καλύτερα την επιστήμη, τα περιβαλλοντολογικά ζητήματα, διαμορφώνοντας αξίες και συμπεριφορές.

Τα συνεχώς αυξανόμενα κίνητρα και η προσήλωση ορισμένων στο σκοπό, δημιούργησε ένα διαρκές αναπτυσσόμενο δίκτυο ατόμων με πάθος για τον πλανήτη στον οποίο ζουν και την θέληση να διαπράξουν κάτι για να γίνει καλύτερος μέσω της συμμετοχής τους σε ένα παγκόσμιο περιβαλλοντολογικό φιλανθρωπικό σωματείο/οργανισμό. Ένα σωματείο που εργάζεται με μελετητές και με τις περιφερειακές κοινότητες ανά τον κόσμο κατανοώντας τα ζητήματα και επιχειρώντας να βρει λύσεις για ένα βιώσιμο περιβάλλον. Με ταξίδια που πραγματοποιούνται με

μικρές ομάδες ανθρώπων, σε συγκεκριμένο προορισμό όπου ενημερώνονται από τους μελετητές και με την υποστήριξη τους παίρνουν μέρος στα προγράμματα και στις δραστηριότητες που απαιτούνται για την επίλυση των περιβαλλοντολογικών ζητημάτων. Μια περιπέτεια,λοιπόν, με πολιτισμικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα που παρέχει στους εθελοντές την δυνατότητα να λάβουν διαφορετική προοπτική σχετικά με τα περιβαλλοντολογικά ζητήματα, να εξελίσσουν τις εμπειρίες τους, να τεστάρουν το νου και το σώμα, να συνυπάρξουν με διαφορετικά άτομα με τα οποία μοιράζονται κοινές αξίες για την υπεράσπιση του περιβάλλοντος.

Επιπρόσθετα,σ'ένα πρόγραμμα διατήρησης του περιβάλλοντος ο εθελοντής έχει τη δυνατότητα να λάβει μέρος σε προγράμματα που σχετίζονται με την προστασία ειδών που τείνουν να εξαφανιστούν, να βοηθήσει στην ανάπτυξη κήπων βιολογικής καλλιέργειας και σε δένδροφυτεύσεις. Παράλληλα,μέσω της εκπαίδευσης ο φιλοξενούμενος θα έχει την ευκαιρία να συνεισφέρειμε την προσφορά του στη καλυτέρευση των μαθησιακών ζητημάτων ανάλογα με το κράτος. Οι πιο γνωστές περιοχές για δραστηριότητες προστασίας του περιβάλλοντος και της παιδείας είναι το Εκουαδόρ,η Νέα Ζηλανδία, ηΑυστραλία,η Ινδία, ηΤαϋλάνδη,η Κένυα, το Περού,τα νησιά Φίτζι, η Γκάνα και το Βιετνάμ. Με τη βοήθεια του οργανισμού παρέχεται η δυνατότητα στους εθελοντές να συνεισφέρουν και με άλλες μεθόδους για παράδειγμα, σκιαγράφιση ιστοσελίδων, διδασκαλία χρήσης υπολογιστών, ακόμα και αντιλήψεις μάρκετινγκ που θα ενισχύσουν το προφίλ του οργανισμού σε περισσότερο κόσμο. Τέτοιες υπηρεσίες είναι περισσότερο γνωστές σε περιοχές όπως το Μπαλί και τα νησιά Βανουάτου ενώ για αυτούς που οι γνώσεις τους και οι δεξιότητες τους είναι ικανές να εξυπηρετήσουν σε αποστολές με πρόθεση την ιατρική φροντίδα Μεξικό, Μπαλί και Βιετνάμ είναι κάποια από τα κράτη που ευδοκιμούν τέτοιες αποστολές. Πάντως,σε κάθε περίπτωση οι δραστηριότητες που θα βοηθήσουν τους περιηγητές να γνωρίσουν πιο καλά τους τόπιους και την νοοτροπία τους είναι εκείνες που υλοποιούνται σε μικρούς οικισμούςΓια παράδειγμα,ο εθελοντής έχει την δυνατότητα να προσφέρει υποστήριξη στους αγρότες στην Βραζιλία ή σε περισσότερα προγράμματα στην Ινδία και το Εκουαδόρ.

Μέχρι στιγμής αναφερθήκαμε σε μια σειρά από σωματεία που βοηθούν στην εξέλιξη του voluntourism με τις δραστηριότητες τους. Το εύρος των δραστηριοτήτων καθώς και τα κράτη στα οποία υλοποιούνται παρέχουν την δυνατότητα σε όσους

ενδιαφέρονται να ανακαλύψουν μια ξεχωριστή μορφή προσφοράς και τουρισμού. Λαμβάνοντας μέρος σε ερευνητικά έργα, σε δραστηριότητες για την προστασία και τη φύλαξη του περιβάλλοντος και της άγριας ζωής, η προσφορά στην διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς ενός τόπου, η παιδεία, η προσφορά σε ζητήματα υγείας για όλες τις κοινωνικές θέσεις και όλες τις ηλικίες, η ακριβής πληροφόρηση είναι κάποια από τα ζητήματα των δραστηριοτήτων που παρατηρήσαμε στο κεφάλαιο, καθώς μέσα από όλα αυτά ο εθελοντής έχει την ευκαιρία να ταξιδέψει και να γνωρίσει κράτη ανά την υφήλιο. Τέλος, έχει την δυνατότητα να έρθει σε επαφή με τους ιθαγενείς, την καθημερινή τους ζωή και τα έθιμα τους, να ξεχωρίσει τις ομορφιές της εκάστοτε περιοχής που επισκέπτεται σε βαθμό που οι συμβατικές διακοπές δεν θα μπορούσαν να του προσφέρουν, να πληροφορηθεί για τα ζητήματα που υπάρχουν ανά την υφήλιο και να βοηθήσει στην επίλυση τους. Έτσι, με τα παραπάνω παραδείγματα φαίνεται η προσφορά του εθελοντικού τουρισμού στο να αποκτήσει κάποιος εμπειρίες και να συμβάλει στον πλανήτη μας.

2.11 Οργανισμοί και προγράμματα voluntourism στην Ελλάδα

Στη χώρα μας το voluntourism είναι σχετικά νέο, παρόλα αυτά υπάρχουν οργανισμοί που μέσω των προγραμμάτων τους παρέχουν την ευκαιρία σε όσους λαμβάνουν μέρος να ανταποδώσουν εθελοντική εργασία και έτσι να πάρουν μία ιδέα του συνδυασμού των διακοπών με την συνεισφορά και την εκπαίδευση. Πιο κάτω αναφέρονται κάποια σωματεία με έδρα τη χώρα μας που μέσα από τα προγράμματα τους ενισχύουν το εθελοντικό έργο και την έννοια του voluntourism.

Αρχικά, ο *Ελίξ* είναι ένας οργανισμός που διοργανώνει προγράμματα εθελοντικού έργου στη χώρα μας καθώς και στο εξωτερικό. Από την ίδρυση του το 1987 έως και στις μέρες μας έχει οργανώσει παραπάνω από 300 προγράμματα σε 104 τοποθεσίες της χώρας μας. Σκοπός των προγραμμάτων του είναι η προστασία του περιβάλλοντος, η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, η προώθηση του πολιτισμού και η κοινωνική συμβολή. Επιπροσθέτως, ο οργανισμός διοργανώνει διεθνή προγράμματα εργασίας που διαρκούν 2 εβδομάδες και υλοποιεί μονοήμερες και διήμερες δράσεις σε εθνικό επίπεδο, προσελκύοντας και καλωσορίζοντας ξένους εθελοντές σε προγράμματα εθελοντικής εργασίας για διάστημα 6-12 μηνών. Επίσης,

στέλνει Έλληνες εθελοντές σε προγράμματα εθελοντικής εργασίας στην Ευρώπη για διάστημα 6-12 μηνών σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία, αποσσε δραστηριότητες στο εξωτερικό δια μέσου της συνεισφοράς του παγκόσμιου δικτύου οργανώσεων, οργανώνει και συμμετέχει σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και δράσεις στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

Ένας ακόμα σημαντικός οργανισμός είναι η Καλλιστώ η οποία δια μέσου των προγραμμάτων της συνεισφέρει στην αντιμετώπιση κοινωνικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων. Κάθε θερινή περίοδο ο οργανισμός οργανώνει προγράμματα σε σπουδαίους ορεινούς βιότοπους για ανθρώπους οποιαδήποτε ηλικίας μαζί με επιστημονικά στελέχη του σωματείου και σε συνεργασία με την τοπική κοινωνία, πραγματοποιεί δραστηριότητες για την προστασία των δασών, για τη μελέτη της φύσης και την ιστορία του τόπου. Ο συγκεκριμένος οργανισμός ξεκίνησε το 2004 και έχει ως τώρα διοργανώσει δράσεις σε Ροδόπη, Πίνδο και Γράμμο ερευνώντας τα βήματα της αρκούδας, τις διαδρομές του λύκου και τα ίχνη του λύγκα. Αρχίζοντας από τη Θεσσαλονίκη η Καλλιστώ παρέχει την ευκαιρία να χαρεί κανείς τις ομορφίες της φύσης με δραστηριότητες στην χώρα μας καθώς και σε όλη την νοτιοανατολική Ευρώπη διά μέσω συνεργασιών με άλλα σωματεία, δίκτυα και ιδρύματα εντός και εκτός της χώρας μας.

Ένας εξίσου σπουδαίος οργανισμός είναι ο ΑΡΧΕΛΩΝ που δημιουργήθηκε το 1983 με στόχο την υπεράσπιση και την έρευνα των θαλάσσιων χελωνών και των βιοτόπων τους, την διαχείριση των παράλιων οικοσυστημάτων στις σημαντικότερες παραλίες αναπαραγωγής της Καρέττα-καρέττα και την φροντίδα τραυματισμένων και άρρωστων χελωνών. Μέσα από το πρόγραμμα LIFE-Nature με θέμα την ελάττωση της θνησιμότητας της Caretta-caretta στις θάλασσες της χώρας μας και με την βοήθεια του ΥΠΕΧΩΔΕ, του Υπουργείου Γεωργίας, ακόμη και τοπικών αλιευτικών μελών ο Αρχελών κατάφερε να βελτιώσει το Κέντρο Διάσωσης, να μεσολαβήσει επιτυχημένα στην ευαισθητοποίηση των ψαράδων σε τόπους όπου το ζήτημα είναι ιδιαίτερα σπουδαίο, να καθιερώσει δύο τοπικούς σταθμούς Α' Βοηθειών στο Ρέθυμνο και την Δ. Ελλάδα και να εκπονήσει Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την υπεράσπιση του είδους. Όλα τα παραπάνω τα πέτυχε έχοντας τη βοήθεια πολλών εθελοντών που μέσω των δραστηριοτήτων αποκτούσαν την απαραίτητη εμπειρία για

την ακριβή διαχείριση και προστασία του ξεχωριστού αυτού ζώου που ζει στις θάλασσες της χώρας μας.

Μέσα σε 4 χρόνια, 14 άτομα από την χώρα μας έχουν λάβει μέρος σε προγράμματα στην Γαλλία, την Γερμανία, την Ιταλία, την Ισπανία, την Τουρκία, την Πολωνία, την Λιθουανία καθώς αλλά και στο Περού και την Βενεζουέλα ενώ 29 εθελοντές από την Ιταλία, την Ισπανία, την Γαλλία, την Γερμανία, την Τουρκία, την Αυστρία, τη Σουηδία, την Τσεχία, το Βέλγιο, τη Φινλανδία και την Αίγυπτο έχουν προσληφθεί σε εθελοντικό έργο της Fair Trade Hellas. Καλύπτονται όλα τα έξοδα τους που αφορούν τη διαμονή, την διατροφή και τη μετακίνηση. Επίσης, προσφέρονται διαλέξεις για την γνώση της ξένης γλώσσας του κράτους όπου υλοποιείται το έργο. Σύμφωνα με το Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας δεν αναζητούνται νέοι με ξεχωριστή μόρφωση, σπουδές ή δεξιότητες αλλά κυρίως άτομα που έχουν όρεξη να προσφέρουν προσαρμόζοντας την ρουτίνα τους σε συνθήκες που δεν είναι συχνά εύκολες αλλά ασφαλώς έχουν αρκετά να τους προσφέρουν εμπειρικά.

Στην χώρα μας το αντίστοιχο πρόγραμμα διευθύνει η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς σε συνεργασία με την Fair Trade Hellas (εξακριβωμένος οργανισμός φιλοξενίας και αποστολής εθελοντών). Οι επιλογές των δραστηριοτήτων είναι πολλές: καλλιτεχνικά ή πολιτιστικά προγράμματα, διαπολιτισμικές δραστηριότητες για την κοινωνική ενσωμάτωση και εξάλειψη του ρατσισμού και του κοινωνικού αποκλεισμού, παροχή βοήθειας σε ανθρώπους με ιδιαίτερες ανάγκες ή πρόσωπα τρίτης ηλικίας, συμμετοχή στη λειτουργία και διεύθυνση κέντρων νεότητας σε υποβαθμισμένες περιοχές και περιφέρειες, προγράμματα που αφορούν την ψυχαγωγία και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ανέργους ή ανθρώπους με κοινωνικά ζητήματα, δημιουργική απασχόληση παιδιών, συμμετοχή σε δραστηριότητες μείωσης της περιβαλλοντικής ρύπανσης, εξωραϊσμός τοπίων, δημιουργία δημοσίων κήπων κ.α. (Fair Trade Hellas, 2012). Το έργο περιλαμβάνει:

- Διαμονή, διατροφή και ένα επίδομα 90- 110 ευρώ το μήνα.
- Χορήγηση πιστοποιητικού που θα πιστοποιεί τη συμμετοχή στο έργο.
- Γλωσσική και πολιτισμική κατάρτιση.
- Υποστήριξη μετά την επιστροφή για την αξιοποίηση της εμπειρίας
- Ασφάλιση υγείας για το διάστημα της εθελοντικής εργασίας.

- Τα εισιτήρια μετάβασης στο κράτος του προγράμματος και επιστροφής από αυτό.

Αναφερθήκαμε,λοιπόν, σε μια σειρά οργανισμών που προωθούν τον εθελοντισμό τουρισμό στη χώρα μας με σκοπό να καταλάβουμε καλύτερα τα προγράμματα που παρέχονται από τα σωματεία εντός και εκτός της χώρας. Διαπιστώνεται ότι, όσον αφορά τους οργανισμούς αυτούς στην Ελλάδα , το εθελοντικό στοιχείο είναι το κυρίαρχο στα προγράμματα μέσα από τα οποία οι συμμετέχοντες παίρνουν όλα τα στοιχεία που το voluntourism προσφέρει. Έτσι, εκτός από τις δεξιότητες και την προσφορά ο εθελοντής γνωρίζει νέες περιοχές εντός και εκτός Ελλάδας, κάνει γνωριμίες , αποκτά εμπειρίες και δεξιότητες, όχι μόνο μέσα από το έργο καθώς και μέσω των επαφών με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες αλλά και με τους κατοίκους του εκάστοτε τόπου(Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, 2012).

2.12 Πώς ο εθελοντικός τουρισμός βοηθά τους προορισμούς να ανακάμψουν

Ο εθελοντικός τουρισμός, που αφορά ταξίδια σε προορισμούς με σκοπό την παροχή βοήθειας, μπορεί να βοηθήσει τις κοινότητες να ανακάμψουν, έπειτα από μια φυσική καταστροφή, σύμφωνα με τους ερευνητές από το Πανεπιστήμιο Τεχνολογίας του Σίδνεϊ (UTS).

- Όταν ο εθελοντικός τουρισμός γίνεται με ηθικό τρόπο που λαμβάνει υπόψη τις τοπικές συνθήκες και την κοινότητα, μπορεί να βοηθήσει στην ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα του προορισμού.
- Μπορεί να προσφέρει μια μοναδική εμπειρία ηθικής ανταμοιβής για τους εθελοντές.

Όταν μία φυσική καταστροφή – πυρκαγιά, πλημμύρα, κυκλώνας ή σεισμός – πλήττει έναν τουριστικό προορισμό, οι τουρίστες, όπως είναι λογικό παραμένουν μακριά, αφήνοντας τις κοινότητες να αντιμετωπίσουν μόνες τις απώλειες, δήλωσε ο διδάκτορας Τουρισμού στο UTS, David Beirman. Από την άλλη πλευρά, όμως, υπάρχουν άνθρωποι που αισθάνονται μια φυσική περιέργεια, έχουν επιθυμία

να βοηθήσουν και είναι πρόθυμοι για την απόκτηση εμπειριών όπου μπορούν να αλληλεπιδράσουν με τους ντόπιους και να κάνουν τη διαφορά.

Το παράδειγμα του Νεπάλ

Τα ευρήματα αποτελούν μέρος μιας έρευνας για τον εθελοντικό τουρισμό, που βοήθησε στην ανάκαμψη του Νεπάλ μετά τον καταστροφικό σεισμό του 2015. Ο σεισμός των 8,1 Ρίχτερ, σκότωσε σχεδόν 9.000 ανθρώπους τραυμάτισε 22.000 και προκάλεσε σοβαρές ζημιές σε κτίρια και υποδομές. Τέσσερις μήνες μετά το περιστατικό, ο διεθνής τουρισμός μειώθηκε κατά 50%. Η Pacific Asia Travel Association και οι ηγέτες της τουριστικής βιομηχανίας του Νεπάλ, προώθησαν τον εθελοντικό τουρισμό.

Πως ο εθελοντικός τουρισμός βοήθησε το Νεπάλ να ανακάμψει

Το Νεπάλ δημιούργησε συνθήκες ώστε οι διεθνείς τουρίστες να μπορούν να προσφέρουν εθελοντικά ένα ευρύ φάσμα εργασιών. Η ανοικοδόμηση σπιτιών και σχολείων, η βοήθεια σε νοσοκομεία, η υποστήριξη μη κυβερνητικών οργανώσεων και η αποκατάσταση της βιώσιμης γεωργίας είναι μερικές από τις δράσεις που συνέβαλαν οι εθελοντές. Τα αποτελέσματα ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Το έτος του σεισμού το 2015, οι διεθνείς τουρίστες που επισκέφτηκαν το Νεπάλ, ήταν λιγότεροι από 600.000. Μετά την εφαρμογή της νέας στρατηγικής, ο αριθμός των διεθνών τουριστών που επισκέφτηκαν το Νεπάλ, έφτασε στα περίπου 1,2 εκατομμύρια το 2018. Και το 2019, αυξήθηκε περαιτέρω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΙΑΣ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

3.1 Τι είναι μια Μη Κυβερνητική Οργάνωση

Ένας « μη κυβερνητικός οργανισμός» (ΜΚΟ) είναι ένας νομικά συγκροτημένος οργανισμός ο οποίος ξεκίνησε από φυσικά αίτια και εργάζεται αυτοδιοικούμενα από οποιαδήποτε διοίκηση. Είναι μια έννοια που χρησιμοποιείται κυρίως από τις κυβερνήσεις για να αναφερθούν σε άτομα που δεν εξουσιάζονται από την κυβέρνηση.

Στις περιπτώσεις που οι ΜΚΟ επιχορηγούνται εντελώς ή μερικώς από το κράτος, οι ΜΚΟ παρέχουν υποστήριξη στο μη κυβερνητικό προσωπικό αποκλείοντας τους εκπροσώπους των κυβερνήσεων από την εντάξη τους σε αυτές. Ο όρος χρησιμοποιείται κυρίως για οργανώσεις που στοχεύουν στην εκπλήρωση κάποιων ανώτερων κοινωνικών σκοπών που έχουν πολιτικές απόψεις, χωρίς να είναι εμφανώς πολιτικές ομοσπονδίες, σαν τα πολιτικά κόμματα. Σε αντίθεση με τον όρο «Κυβερνητική Οργάνωση», η έννοια «Μη Κυβερνητική Οργάνωση» δεν έχει γενικά αποδεκτό νομικό ορισμό. Σε αρκετές δικαιοδοσίες αυτές οι κατηγορίες οργάνωσης φέρουν το όνομα «ομοσπονδίες της κοινωνίας των πολιτών» ή αποδίδονται με διαφορετικά ονόματα. Το νούμερα των παγκόσμιων ΜΚΟ υπολογίζονται σε 40.000. Οι εθνικοί ΜΚΟ είναι ακόμα παραπάνω, η Ρωσία έχει 277.000 ΜΚΟ, η Ινδία υπολογίζεται ότι έχει κοντά στις 1,2 εκατομμύρια ΜΚΟ.

3.2 Ορισμός

Η Παγκόσμια Τράπεζα ορίζει τις ΜΚΟ ως «ιδιωτικές ομοσπονδίες που δραστηριοποιούνται με σκοπό να απαλύνουν τον πόνο, να υπερασπιστούν και να προωθήσουν τα συμφέροντα των απόρων, την προστασία της φύσης, την παροχή θεμελιωδών κοινωνικών υπηρεσιών, ή να βοηθήσουν στην ανάπτυξη της κοινότητας». Η χρήση του όρου ΜΚΟ διαφέρει από κράτος σε κράτος, όπως για παράδειγμα η έννοια ΜΚΟ χρησιμοποιείται κυρίως για τις εγχώριες ομοσπονδίες της Αυστραλίας που δηλώνονται στις Ηνωμένες Πολιτείες . Ομοσπονδίες σαν και αυτές

που υλοποιούνται σε παγκόσμια τάξη, αρκετά συχνά αναφέρονται ως «ΜΚΟ», στις Ηνωμένες Πολιτείες και άλλα.

Παράλληλα, ο όρος Μ.Κ.Ο. αποτελεί νεολογισμό και αποδίδει στη γλώσσα μας την αγγλική ερμηνεία Non-Governmental Organisations (NGOs). Χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στο άρθρο 71 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ. Επιπλέον, ο όρος αναφέρεται σε ΜΚΟ με παγκόσμια αρκετές φορές παρουσία, που δεν αποτελούν διεθνείς οργανισμούς αλλά βασίζονται στην ιδιωτική πρωτοβουλία και στις κρατικές επιχορηγήσεις και είναι ανεξάρτητες από τη πολιτεία. Τα τελευταία χρόνια έχει επικρατήσει η έννοια να χρησιμοποιείται για οποιαδήποτε κοινωφελή ομοσπονδία που δεν ανήκει στο κράτος. Οι προθέσεις των ΜΚΟ είναι πρωτίστως ανθρωπιστικοί και έχουν να κάνουν με περιβαλλοντικά ή κοινωνικά ζητήματα όπως η φτώχεια, ο ρατσισμός, η φύση κ.λ.π. Από τις πρώτες ΜΚΟ ήταν ο παγκόσμιος Ερυθρός Σταυρός, οι Γιατροί Χωρίς Σύννορα και η ActionAid.

3.3 Ιστορία

Η ιστορία των διεθνών μη κυβερνητικών οργανώσεων χρονολογείται τουλάχιστον από το 1839. Υπολογίζεται πως ως το 1914 υπήρχαν 1083 ΜΚΟ. Οι διεθνείς ΜΚΟ έπαιξαν ουσιαστικό ρόλο στο κίνημα κατά της δουλείας στο κίνημα για την ψηφοφορία των γυναικών και η δράση τους έφτασε στο αποκορύφωμα της στην περίοδο της Διεθνούς Διάσκεψης Αφοπλισμού. Παρόλα αυτά, η έννοια Μη Κυβερνητική Οργάνωση χρησιμοποιήθηκε εντατικά με την θεμελίωση του ΟΗΕ το 1945 με τις διατάξεις του άρθρου 71 του Κεφαλαίου 10 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ως έναν συμβουλευτικό παράγοντα για τις οργανώσεις που δεν είναι ούτε κυβερνήσεις ούτε κράτη-μέλη.

Ο ορισμός των διεθνών ΜΚΟ αναφέρεται για πρώτη φορά στο ψήφισμα 288 (X) του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου στις 27 Φεβρουαρίου του 1950. Ως διεθνής ΜΚΟ ορίζεται «οποιοδήποτε παγκόσμιο σωματείο που δεν στηρίζεται από παγκόσμια σύμβαση». Η μεγάλη συμβολή των ΜΚΟ και άλλων “σπουδαίων ομάδων” στην αειφόρο ανάπτυξη αναγνωρίστηκε, επίσης, και στο κεφάλαιο 27 της

Ατζέντας 21, κάτι το οποίο οδήγησε σε σφοδρές προσαρμογές για μια ουσιαστική σχέση συμβουλευτικού χαρακτήρα ανάμεσα στα Ηνωμένα Έθνη και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Η ταχεία ανάπτυξη του μη κυβερνητικού τομέα παρουσιάστηκε στα δυτικά κράτη, ως συνέπεια των διαδικασιών αναδιάρθρωσης του κράτους πρόνοιας. Η περαιτέρω παγκοσμιοποίηση της διαδικασίας αυτής παρατηρήθηκε μετά την πτώση του κομμουνιστικού καθεστώτος και ήταν σημαντικό τμήμα της συγκατάθεσης της Ουάσινγκτον. Παράλληλα, η παγκοσμιοποίηση κατά τη περίοδο του 20ού αιώνα πυροδότησε την ανάπτυξη των ΜΚΟ καθώς πολλά προβλήματα δεν μπορούσαν να επιλυθούν εντός ενός έθνους. Επίσης, πολλοί διεθνείς οργανισμοί όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου εστίαζαν στα συμφέροντα των καπιταλιστικών επιχειρήσεων. Έτσι, πολλοί ισχυρίστηκαν πως σε μια προσπάθεια να ισορροπηθεί αυτή η τάση, αναπτύχθηκαν οι ΜΚΟ ώστε να δώσουν έμφαση στα ανθρωπιστικά προβλήματα, την αναπτυξιακή βοήθεια και την αειφόρο ανάπτυξη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού του σκεπτικού είναι το Διεθνές Κοινωνικό Φόρουμ, το οποίο είναι μία ανταγωνιστική συνθήκη με το Διεθνές Οικονομικό Φόρουμ, που διεξάγεται κάθε χρόνο τον Ιανουάριο στο Νταβός της Ελβετίας.

Στο πέμπτο Διεθνές Κοινωνικό Φόρουμ στο Πόρτο Αλέγκρε της Βραζιλίας, τον Ιανουάριο του 2005 συμμετείχαν εκπρόσωποι από παραπάνω από 1.000 ΜΚΟ. Κάποιοι υποστηρίζουν πως σε φόρουμ σαν αυτά, οι ΜΚΟ είναι σημαντικό να λάβουν θέση στο τι χρειάζεται για να αντιμετωπιστούν τα διεθνή ανθρωπιστικά ζητήματα. Ωστόσο, υπάρχει και η αντίθετη πλευρά που υποστηρίζει πως οι ΜΚΟ είναι συνήθως ιμπεριαλιστικές στη φύση τους, έτσι σε αρκετές περιπτώσεις συμπεριφέρονται με ρατσιστικό τρόπο σε κυρίαρχα κράτη, και εκτελούν ένα έργο παρόμοιο με αυτό του κλήρου κατά τη διάρκεια της αποικιακής περιόδου. Τέλος, ο φιλόσοφος Peter Hallward αναφέρει πως είναι ένας αριστοκρατικός τύπος πολιτικής. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η δικτύωση των ΜΚΟ παγκοσμίως είναι πλέον εκτεταμένη.

3.4 Περιβαλλοντικές Μ.Κ.Ο

Η εμφάνιση προβλημάτων όπως η όξινη βροχή , η ρύπανση της ατμόσφαιρας, η μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα, το φαινόμενο του θερμοκηπίου (η διαδικασία κατά την οποία η ατμόσφαιρα ενός πλανήτη συγκρατεί θερμότητα με αποτέλεσμα την αύξηση της θερμοκρασίας της επιφάνειάς του), , η εξαφάνιση ειδών χλωρίδας και πανίδας ευαισθητοποίησε τους πολίτες του δυτικού κόσμου σε θέματα που αφορούν το περιβάλλον. Τα ανωτέρω ζητήματα οδήγησαν στο ξεκίνημα του 20ου αιώνα τις αστικές κοινωνίες στην διαμόρφωση των πρώτων οικολογικών κινημάτων διαφύλαξης του περιβάλλοντος και έδωσαν έτσι το έναυσμα για ανάλογες προσπάθειες και σ' άλλους τομείς. . Οι οργανώσεις αυτές εργάστηκαν με γνώμονα το εθελοντικό έργο ανθρώπων με ιδιαίτερες ευαισθησίες για τη φύση και κυρίως με τη συμμετοχή νέων.

Εξαιτίας του μεγάλου ενδιαφέροντος των μεμονωμένων ανθρώπων που εθελοντικά βοηθούσαν τις ομάδες αυτές, οι κυβερνήσεις διαφόρων κρατών αναγνώρισαν την αξία κάποιων οργανισμών κάποιων και υποστήριξαν οικονομικά τις προσπάθειες τους.. Εκτός από την εθελοντική προσπάθεια των ανθρώπων και την υποστήριξη των κυβερνήσεων, η επέκταση των οργανισμών και η απόκτηση όλο και περισσότερων δυνατοτήτων στηρίχτηκε στην υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με επιδοτήσεις προγραμμάτων. Με αυτόν τον τρόπο οι ποικίλες Μ.Κ.Ο. που δημιουργήθηκαν, κατόρθωσαν να εξασφαλίσουν μια αυτονομία ενεργειών, που οδήγησε σε αρκετές περιπτώσεις, στην ίδρυση δικτύων περιβαλλοντικών οργανώσεων με κοινούς στόχους, ορισμένα από τα οποία επιδοτούνται παρέχοντας επιχορήγηση από μεγάλα προγράμματα (όπως LIFE).

Κλείνοντας, λοιπόν, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ΜΚΟ μπορούν να είναι κάποιες φιλανθρωπικές οργανώσεις, που ενδιαφέρονται για το περιβάλλον και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όπως επίσης, ομάδες πολιτών που πιέζουν τις διοικήσεις/κυβερνήσεις καθώς και το κοινωνικό σύνολο που προωθεί μεταβολές σε συγκεκριμένα ζητήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΜΚΟ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

4.1 Αρκτούρος και Εθελοντισμός

Ο Αρκτούρος είναι μια μη κυβερνητική οργάνωση, που με την υποστήριξη των εθελοντών, εκτελεί ενέργειες για την υπεράσπιση και διατήρηση της άγριας ζωής, καθώς και του φυσικού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, οργανώνει προγράμματα ανταλλαγής εθελοντών, σε σύμπραξη με τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εθελοντισμού EVS. Αυτό που καλείται να κάνει ο κάθε εθελοντής, είναι να πάρει μέρος σε εργασίες πεδίου, όπως η ραδιοπαρατήρηση αρκούδας ή λύκου, σε δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού και παρουσιάσεις σε ολόκληρη τη χώρα μας, σε εργασίες στο Καταφύγιο της Αρκούδας και του Λύκου ή στη λειτουργία του Κέντρου Ενημέρωσης στη Νίκηο Σχολή του Νυμφαίου. Το λιγότερο χρονικό διάστημα που μπορεί κάποιος να λάβει μέρος είναι οι δύο ημέρες, και η διαμονή είναι δωρεάν για όσους διαλέξουν εθελοντικό πρόγραμμα στο Νυμφαίο και το Καταφύγιο.

Ως εθελοντής του ΑΡΚΟΥΡΟΥ παίρνεις μέρος :

1. Σε εργασίες πεδίου(ραδιοπαρακολούθηση αρκούδας ή λύκου)
2. Σε υπηρεσίες στο Καταφύγιο της Αρκούδας και του Λύκου (εξυπηρέτηση φιλοξενούμενων, τάισμα και τακτοποίηση των ζώων του Καταφυγίου, χειρωνακτικές εργασίες, χειρισμό περιηγητικών διαδρομών, κλπ.
3. Σε δραστηριότητες που περιλαμβάνουν περιβαλλοντική εκπαίδευση.
4. Σε ενέργειες ευαισθητοποίησης του κοινού (παρουσιάσεις, εκθέσεις) σε όλη την χώρα μας.
5. Στη λειτουργία του κέντρου πληροφόρησης του Αρκτούρου για την καφέ Αρκούδα στη Νίκηο Σχολή του Νυμφαίου.

Προγράμματα ανταλλαγής εθελοντών :

Μέσω του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας (EVS) που πραγματοποιείται από το ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΕΟΛΑΙΑΣ και επιδοτείται από το πρόγραμμα "Νέα Γενιά σε Δράση", παρέχεται η δυνατότητα σε άτομα ηλικίας 18-25 να εργαστούν εθελοντικά για μικρές ή μεγάλες χρονικές περιόδους σε ένα ξένο κράτος. Κατά το ξεκίνημα του ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ είχε φιλοξενήσει εθελοντές από την Αγγλία, τη Γαλλία, την Ισπανία, τη Γερμανία, τη Ρουμανία ενώ ασχολείται και με την αποστολή Ελλήνων εθελοντών που θέλουν να ανταποδώσουν ανάλογη δράση σε ξένα κράτη.

Σκοπός της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας είναι:

- Η απόκτηση άτυπης διαπολιτισμικής μαθησιακής δεξιότητας σε νέους, ενθαρρύνοντας την κοινωνική τους ενσωμάτωση, την ενεργό συμμετοχή και την παροχή δυνατοτήτων συνδιαλλαγής και συναδελφικότητας με τους υπόλοιπους.
- Η βοήθεια της εξέλιξης των περιφερειακών κοινωνιών.
- Η ενθάρρυνση της δημιουργίας καινούργιων συνεργασιών και ανταλλαγής δεξιοτήτων και σωστών πρακτικών ανάμεσα στους φορείς αποστολής και καλωσορίσματος των εθελοντών.

Δαπάνες συμμετοχής δεν υφίστανται. Οι χρεώσεις ταξιδιού, ασφάλισης, διατροφής, διαμονής ακόμα και ένα μικρό επίδομα καλύπτονται από την επιχορήγηση του προγράμματος *Νέα Γενιά σε Δράση*. Ετησίως ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ δέχεται εθελοντές που έχουν τη μοναδική δυνατότητα να πάρουν μέρος σε δράσεις πεδίου για τη διαφύλαξη της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος. Ενδεικτικά αφού παρακολουθήσουν για ένα μήνα εντατικά μαθήματα της ελληνικής γλώσσας καθώς και ένα προπαρασκευαστικό «σεμινάριο» για τις πρωταρχικές διαδικασίες παρακολούθησης των ζώων, επισκέπτονται τοποθεσίες που ζουν η αρκούδα και ο λύκος με στόχο την καταγραφή των βιοδηλωτικών τους ενδείξεων αλλά και της συμπεριφοράς τους.

Όσον αφορά την εργασία στο Περιβαλλοντικό Κέντρο:

- Στέγαση: στον Αετό Φλώρινας σε κατάλυμα φτιαγμένο κατά την κλασική αρχιτεκτονική του τόπου. Το κατάλυμα διαθέτει δύο χώρους, τελείως εφοδιασμένη κουζίνα και τζάκι και είναι ικανό να χωρέσει μέχρι 10 άτομα.
- Εκπαίδευση: παρέχεται από το επιτελείο του Περιβαλλοντικού Κέντρου σε ζητήματα που έχουν να κάνουν με την αρκούδα, το λύκο και τους ορεινούς τόπους.
- Προμήθειες: ενδύματα και παπούτσια(ανεξαρτήτου εποχής), αδιάβροχο.
- Περίοδος: το κατώτατο χρονικό διάστημα που μπορεί κάποιος να λάβει μέρος ως εθελοντής είναι 15 ημέρες.

4.2 ΕΛΙΞ και Εθελοντισμός

Μία από τις πιο ουσιώδεις αποστολές της ΕΛΙΞ είναι η προώθηση του εθελοντισμού και η εδραίωση του καλά οργανωμένου εθελοντικού κινήματος. Αυτό ο οργανισμός το επιτυγχάνει με την αποστολή εθελοντών από την χώρα μας και την Κύπρο σε εθελοντικές δράσεις σε ολόκληρη την υφήλιο, καθώς και με την υποδοχή εθελοντών από ξένα κράτη και την αξιοποίηση τους σε διάφορα προγράμματα στην Ελλάδα.

Εδώ και χρόνια πολλά νεαρά άτομα έχουν γίνει "πολίτες του κόσμου ", ταξιδεύοντας σε όλο τον κόσμο και αφήνοντας ένα κομμάτι του εαυτού τους στις πιο απομακρυσμένες περιοχές του πλανήτη,έχοντας έτσι τη δυνατότητα να ανακαλύψουν καινούργιους λαούς και κουλτούρες, πρωτόγνωρες αξίες και ανεπανάληπτες εμπειρίες.

Η ΕΛΙΞ εξακολουθεί να παρέχει με υπευθυνότητα αυτή την ευκαιρία κάθε χρόνο αδιάκοπα σε όλο και αυξανόμενο αριθμό νεαρών ατόμων, με τον ίδιο τρόπο που καλωσορίζει ξένους εθελοντές στην Ελλάδα.

Η ανερχόμενη ζήτηση δηλώνει ότι οι νέοι αντιλαμβάνονται όλο και περισσότερο το ρόλο τους σε διεθνή κλίμακα και η ΕΛΙΞ επιδιώκει να καταφέρει να δώσει αυτή την ευκαιρία με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο.

Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί λόγοι έτσι ώστε να γίνει κάποιος εθελοντής, όπως για παράδειγμα:

- να αισθανθεί την ικανοποίηση της εθελοντικής προσφοράς
- να ανακαλύψει την υφήλιο με χαμηλό κόστος
- να έρθει σε επαφή με καινούργια άτομα
- να καλυτερεύσει το επίπεδο των ξένων γλωσσών που γνωρίζει
- να μάθει τη κουλτούρα διαφορετικών λαών
- να κάνει καινούργιες γνωριμίες σε ολόκληρο τον κόσμο
- να γνωρίσει καινούργιες προοπτικές και δυνατότητες του εαυτού του
- να κάνει χρήση της συμμετοχής του σε ένα workcamp για να εμπλουτίσει το βιογραφικό του με εμπειρίες πέραν της βασικής του εκπαίδευσης
- να περάσει ευχάριστα

Οι πιο πολλές οργανώσεις είναι μέλη του διεθνούς δικτύου Alliance of European Voluntary Service Organisations, δεδομένο που εγγυάται το μεγάλο επίπεδο των διαθέσιμων προγραμμάτων.

Μία ακόμα σπουδαία διεθνής εθελοντική δράση είναι τα προγράμματα στο εξωτερικό (WorkCamps).

Η ΕΛΙΕ υλοποιεί Προγράμματα Εθελοντικής Εργασίας (WorkCamps), λίγης, μέσης και μεγάλης περιόδου στην χώρα μας και στα ξένα κράτη, με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος, τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, την προώθηση του πολιτισμού και της κοινωνική προσφοράς.

Ένα τέτοιο πρόγραμμα εθελοντικής εργασίας αποτελεί για ένα εθελοντή μια ανεπανάληπτη ευκαιρία για να αξιοποιήσει εποικοδομητικά τον ελεύθερο χρόνο του, να συνεργαστεί με άτομα ανά την υφήλιο και να λάβει αξίες όπως η συνεργασία, η αρμονική συνύπαρξη και η αλληλεγγύη. Προσφέροντας εθελοντική εργασία, δεν συνεισφέρεις μόνο στο να αναδιαμορφωθεί ο πλανήτης αλλά γνωρίζεις με τις τοπικές κοινωνίες, ανακαλύπτεις νέους τόπους και τρόπους ζωής και αποκτάς δεξιότητες προστασίας του περιβάλλοντος και συντήρησης κλασικών οικισμών, σ' ένα πλαίσιο που εκτιμά τη διαφορετικότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Όσον αφορά τα οφέλη για μία κοινότητα, η πραγματοποίηση ενός προγράμματος εθελοντικής εργασίας πέρα από τα προτερήματα που προσφέρει στις τοπικές κοινωνίες ως αποτέλεσμα της δουλειάς των εθελοντών, παρέχει την ευκαιρία στους κατοίκους να συνυπάρξουν με νέους και νέες από διαφορετικά κράτη, να μοιραστούν μεταξύ τους τα έθιμα και τις συνήθειές τους και να γνωρίσουν με απτό τρόπο τη σημασία της εθελοντικής προσφοράς.

Τέλος, τα προγράμματα εθελοντικού έργου υλοποιούνται ετησίως, κυρίως όμως τη θερινή περίοδο. Κάθε πρόγραμμα υποδέχεται 15-20 εθελοντές ανά την υφήλιο, οι οποίοι δουλεύουν 5 μέρες την εβδομάδα για 6 ώρες ημερησίως. Αρμόδιοι όσον αναφορά τη οργάνωση τους είναι δύο ειδικά εκπαιδευμένοι ομαδάρχες. Σημαντική προϋπόθεση είναι η δυνατότητα επικοινωνίας στα αγγλικά, εκτός και αν προσδιορίζεται άλλη γλώσσα. Αυτά τα προγράμματα απευθύνονται σε ανθρώπους κάθε ηλικίας. Έτσι, υπάρχουν Προγράμματα Εθελοντικής Εργασίας για εφήβους (TEEN), από 18 και άνω, δραστηριότητες μόνο για μεγαλύτερους (SENIOR), ακόμη και για οικογένειες (FAMILY). Οι ηλικίες δηλώνονται αναλυτικά στην περιγραφή κάθε προγράμματος. Οι εθελοντές παίρνουν μέρος σε δραστηριότητες όπως :

- Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, υπηρεσίες σε προστατευόμενες περιοχές, ξυλοκατασκευές, δενδροφυτεύσεις, καθαρισμός βλάστησης.
- Συντήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, εργασίες σε κλασικές οικίες, αποκατάσταση τοιχοποιίας, λιθόστρωτα, επεξεργασία και διαφύλαξη αρχείων, υπηρεσίες σε πολιτιστικά κέντρα
- κοινωνική προσφορά, δημιουργική απασχόληση παιδιών, εργασίες σε σχολεία και παιδικές χαρές, στήριξη ανθρώπων με αναπηρίες, συνδρομή στην ενσωμάτωση μεταναστών και προσφύγων.
- Προώθηση της παιδείας, συμμετοχή σε φεστιβάλ, τοπικές εορτές, πολιτιστικά γεγονότα, ερευνητικές ομάδες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 Εισαγωγή

Η αξιολόγηση των οργανισμών και τα συμπεράσματα από τις απαντήσεις που δόθηκαν ήταν πράγματι ενδιαφέροντα για τις δράσεις τους, για το έργο και την συνεισφορά των εθελοντών. Δόθηκε, λοιπόν, η ευκαιρία μέσα από τη μελέτη της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας να κατανοήσουμε πιο καλά τον ρόλο του εθελοντισμού στην χώρα μας και την διαμόρφωση της τουριστικής δραστηριότητας μέσω αυτού. Σε αυτό το κεφάλαιο διαμορφώνονται τα συμπεράσματα με γνώμονα τη βιβλιογραφία καθώς και τα στοιχεία που προήλθαν από την μελέτη.

5.2 Συμπεράσματα έρευνας

Μέσα από την μελέτη καταλήγουμε σε ενδιαφέροντα δεδομένα για την εικόνα του voluntourism στην χώρα μας τόσο για τη σημερινή εποχή όσο και για τα μελλοντικά χρόνια. Όπως και σε άλλες χώρες ανά την υφήλιο έτσι και στην Ελλάδα, οι οργανισμοί με κύριο χαρακτηριστικό τους την προστασία του περιβάλλοντος είναι πιο πολλοί στον αριθμό, με τεράστια ποικιλία δραστηριοτήτων και με μεγάλη απήχηση στο κοινό. Όπως φαίνεται και από τις απαντήσεις, οι δράσεις παρέχουν την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να προσφέρουν στο σύνολο και την ίδια στιγμή να βρίσκονται κοντά στην φύση. Τη σημερινή εποχή οι γρήγοροι ρυθμοί και η πίεση της καθημερινότητας οδηγεί στην αύξηση των οργανώσεων με περιβαλλοντολογικό χαρακτήρα υποδηλώνοντας την ανάγκη του κάθε ανθρώπου για δράσεις που τους παρέχουν την ευκαιρία να βρεθούν κοντά στη φύση. Σύμφωνα και με τα στοιχεία της έρευνας, οι δράσεις και οι δραστηριότητες που εξελίσσονται εντός των οργανισμών αυτών έχουν μεγάλη απήχηση και προσφέρουν στον εθελοντή εμπειρίες, δεξιότητες και την ευκαιρία να προσφέρει στο περιβάλλον και στις τοπικές κοινωνίες.

Ένα επιπλέον σημαντικό κομμάτι των οργανισμών στην χώρα μας είναι και οι τόποι όπου δραστηριοποιούνται. Η Ελλάδα είναι μια χώρα που προσφέρει την δυνατότητα στον επισκέπτη να γνωρίσει και να εκτιμήσει τα ανεπανάληπτα σε ομορφιά τοπία της. Έτσι, μέσω των προγραμμάτων εθελοντικής εργασίας ο εθελοντής εκτός από την ικανοποίηση που του προσφέρει η δική του προσφορά έχει την δυνατότητα να δει τα

μαγευτικά τοπία, να έρθει σε επαφή με τους ντόπιους, να γνωρίσει τα ήθη, τις παραδόσεις και τη κουλτούρα κάθε τόπου, και μάλιστα πολλές φορές παραπάνω από όσο ένα συνηθισμένο ταξίδι διακοπών θα του προσέφερε. Αξιοσημείωτη σχετικά με τα μέρη που λαμβάνουν χώρα οι δραστηριότητες εθελοντικής εργασίας είναι και η ποικιλία που υπάρχει. Οι δράσεις στα νησιά διατηρούν μια εξέχουσα θέση, κυρίως την θερινή εποχή, δίχως αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν άλλες περιοχές στις οποίες μπορεί να δραστηριοποιηθεί ένας οργανισμός, παρέχοντας με αυτόν τον τρόπο την δυνατότητα στον επισκέπτη να δει τις ομορφιές της χώρας μας πέρα από τα δημοφιλή και πολυδιαφημισμένα μέρη.

Στους περισσότερους οργανισμούς οι δράσεις διαρκούν όλη την χρονιά με τα προγράμματα πληροφόρησης του κοινού και υποστήριξης προγραμμάτων. Τα καλοκαιρινά προγράμματα παρουσιάζουν μεγαλύτερη ποικιλία, περισσότερες δραστηριότητες και συμμετοχή εθελοντών. Οι μήνες από Μάιο έως και Σεπτέμβριο είναι και αυτοί που πραγματοποιούνται οι πιο πολλές δράσεις των οργανισμών καθώς οι συγκεκριμένοι μήνες ενδείκνυται εξαιτίας του καλού καιρού και της μεγαλύτερης εισροής τουριστών.

Τέλος, ένα σπουδαίο κομμάτι της έρευνας ήταν η κατανόηση των κινήτρων όσων έλαβαν μέρος. Συναντάται και σε άλλες μελέτες καθώς αποτελεί ένα από τα σπουδαιότερα κομμάτια σε μελέτες για την ανθρώπινη φύση, τις δραστηριότητες, καθώς και τις αλλαγές που συγκροτούν την κοινωνία. Ο τουρισμός αποτελεί ένα μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας και της ανθρώπινης φύσης και επομένως οι ανάγκες που καλύπτει μια τουριστική δραστηριότητα είναι σημαντικό να καταγραφούν και να μελετηθούν. Ταυτόχρονα, ο εθελοντισμός ως κομμάτι του τουρισμού μας δίνει μια ενδιαφέρουσα εικόνα για όσους λαμβάνουν μέρος και τα κίνητρα τους. Έτσι, λοιπόν, στη συγκεκριμένη μελέτη κατανοήσαμε ότι η προστάσια του περιβάλλοντος είναι βασικό κίνητρο κινητοποίησης των εθελοντών τουριστών καθώς αποτελεί ένα άκρως σημαντικό πρόβλημα ειδικά τα τελευταία χρόνια με τη συνεχώς αυξανόμενη περιβαλλοντολογική ρύπανση να επηρεάζει την καθημερινότητα και την ποιότητα ζωής του σύγχρονου ανθρώπου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Χ. Κοκκώσης, Π.Τσάρτας (2001), Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ. 82

Δημήτρης Λαγός (2005), Τουριστική Οικονομική, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ. 42-43

Δημήτρης Λαγός (2005), Τουριστική Οικονομική, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ.62

Βαρβαρέσος, Στέλιος (1998), Τουρισμός έννοιες, μεγέθη, δομές η ελληνική πραγματικότητα, Εκδόσεις Προπομπός, Αθήνα.

Λιοδάκης, Α. (χ.χ.) Ο Εθελοντισμός: Ένα ερώτημα σήμερα. Πηγή από διαδίκτυο: <http://www.eftrapelia.gr/archive/efelontismos.pdf> [Πρόσβαση 30/05/2011]

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Holmes, K. , Smith, K., (2009), Managing Volunteers in Tourism: Attractions, destinations and events, Elsevier, UK

Wearing, S., Lyons, K., D., (2008), Journeys of Discovery in Volunteer Tourism: International Case Study Perspectives, CABI, Wallingford, UK

Coghlan, A. (2005), Towards an understanding of the volunteer tourism experience, PhD Thesis, Tourism Program, School of Business, James Cook University.

Carter, K.A. (2008), Volunteer tourism, An Exploration of the Perceptions and Experiences of the Volunteer Tourists and the Role of Authenticity in Those Experiences, Master Thesis, Lincoln University.

Mustonen, P. (2006), Volunteer Tourism: Postmodern or Pilgrimage, *Journal of Tourism and Cultural Change*, vol. 3(3), pp 160-177.

Mustonen, P. (2007), Volunteer Tourism – Altruism or Mere Tourism, *Anatolia*, vol. 18(1), pp. 97-115.

Uriely, N., Reichel, A. & Ron, A. (2003), Volunteering in tourism: additional thinking, *Tourism Recreation Research*, vol. 28(3), pp. 57-62.

Bailey, A.W. & Russell, K.C. (2012), Volunteer Tourism: Powerful Programs or Predisposed Participants, *Journal of Hospitality and Tourism Management*, vol. 19(1), pp. 123-132.

Barbieri, C., Santos, C.A. & Katsube, Y. (2012), Volunteer tourism: On-the-ground observations from Rwanda, *Tourism Management*, vol. 33(3), pp. 509-516.

Broad, S. (2003), Living the Thai life - a case study of volunteer tourism at the Gibbon Rehabilitation Project, Thailand, *Tourism Recreation Research*, vol. 28(3), pp. 63-72.

Gray, N.J. & Campbell, L.M. (2007), A Decommodified Experience, Exploring Aesthetic, Economic and Ethical Values for Volunteer Ecotourism in Costa Rica, *Journal of Sustainable Tourism*, vol. 15(5), pp. 463-482.

McGehee, N.G. & Andereck, K. (2009), Volunteer tourism and the “voluntoured”: the case of Tijuana, Mexico, *Journal of Sustainable Tourism*, vol. 17(1), pp. 39-51.

Lo, A.S. & Lee, C.Y.S. (2011), Motivations and perceived value of volunteer tourists from Hong Kong, *Tourism Management*, vol. 32(2), pp. 326-334.

Chen, L-J. & Chen J-S. (2011), The motivations and expectations of international volunteer tourists: A case study of “Chinese Village Traditions”, *Tourism Management*, vol. 32(2), pp. 435-442.

Anderson, M.J. & Shaw, R.N. (1999), A comparative evaluation of qualitative data analytic techniques in identifying volunteer motivation in tourism, *Tourism Management*, vol. 20(1), pp. 99-106.

Pan, T-J. (2012), Motivations of volunteer overseas and what have we learned - The experience of Taiwanese students, *Tourism Management*, vol. 33(6), pp. 1493-1501.

Tomazos, K. & Butler, R. (2010), The volunteer tourist as 'hero', *Current Issues in Tourism*, vol. 13(4), pp. 363-380.

Tomazos, K. & Butler, R. (2012), Volunteer tourists in the field: A question of balance, *Tourism Management*, vol. 33(1), pp. 177-187.

Tomazos, K. & Cooper, W. (2012), Volunteer tourism: at the crossroads of commercialisation and service, *Current Issues in Tourism*, vol. 15(5), pp. 405-423.

Raymond, E.M. & Hall, C.M. (2008), The Development of Cross-Cultural (Mis)Understanding Through Volunteer Tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, vol. 16(5), pp. 530-543.

Sin, H.L. (2009), Volunteer Tourism – “Involve me and I will learn”, *Annals of Tourism Research*, vol. 36(3), pp. 480-501

Sin, H.L. (2010), Who are we responsible to, Locals’ tales of volunteer tourism. *Geoforum*, vol. 41(6), pp. 983-992.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΥΚΤΙΟ

www.greenforce.org

www.globalvolunteers.org

<https://handsupholidays.com/>

www.callisto.gr

www.archelon.gr

www.fairtrade.gr

www.ellet.gr

<https://www.wwf.gr/>

Πώς ο εθελοντικός τουρισμός βοηθά τους προορισμούς να ανακάμψουν, (2020), [Online], Διαθέσιμο στην :

<https://www.tourismtoday.gr/%CF%80%CF%8E%CF%82-%CE%BF-%CE%B5%CE%B8%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CE%B2%CE%BF%CE%B7%CE%B8%CE%AC-%CF%84%CE%BF%CF%85/> [πρόσβαση 23 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021].

Προγράμματα Εθελοντικής Εργασίας – WorkCamps, (2013), [Online], Διαθέσιμο στην : <https://www.elix.org.gr/be-volunteer-gr/workcamps-gr> [πρόσβαση 2 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021].

Δράσε με την ΕΛΙΞ, (2013), [Online], Διαθέσιμο στην : <https://www.elix.org.gr/be-volunteer-gr> [πρόσβαση 8 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021].

Τι είναι ακριβώς οι ΜΚΟ (Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις), (2020), [Online], Διαθέσιμο στην : <https://www.cna.gr/stories/ti-ine-akrivos-mko-mi-kyvernitikes-organosis/> [πρόσβαση 5 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2021].

ΕΘΕΛΟΝΙΣΜΟΣ,[Online],Διαθέσιμοστην:
<https://www.arcturos.gr/gr/summeteho/volunteerism/> [πρόσβαση 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2021].

Παραρτήματα :

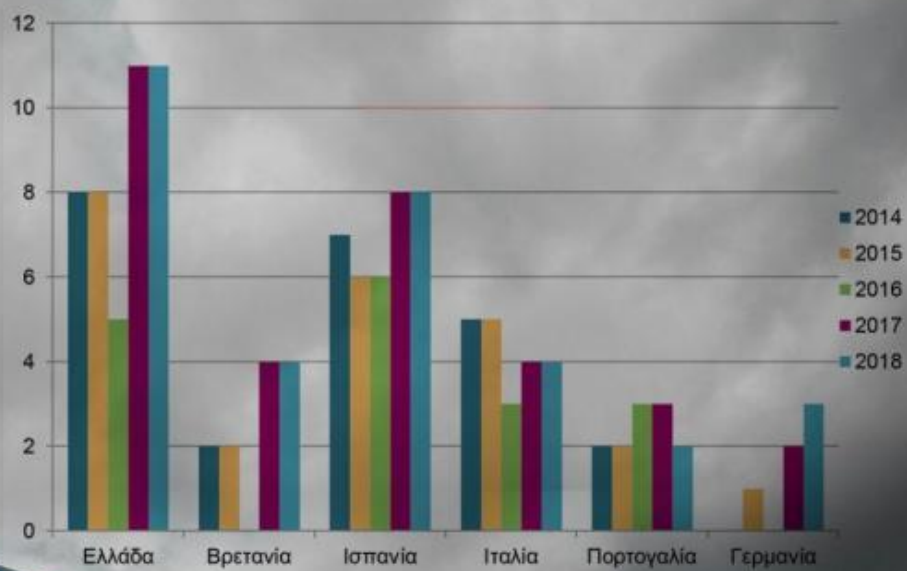
<https://gr.pinterest.com/arcturos/>

Σοφία Χαλδαίου, (2019), [Online], Διαθέσιμο στην <https://www.in.gr/2019/12/11/greece/ekthesi-tis-wwf-ellas-gia-tin-perivallontiki-nomothesia-nai-stin-apolignitopoiisi-oxi-stis-eksorykseis/> [πρόσβαση 11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ



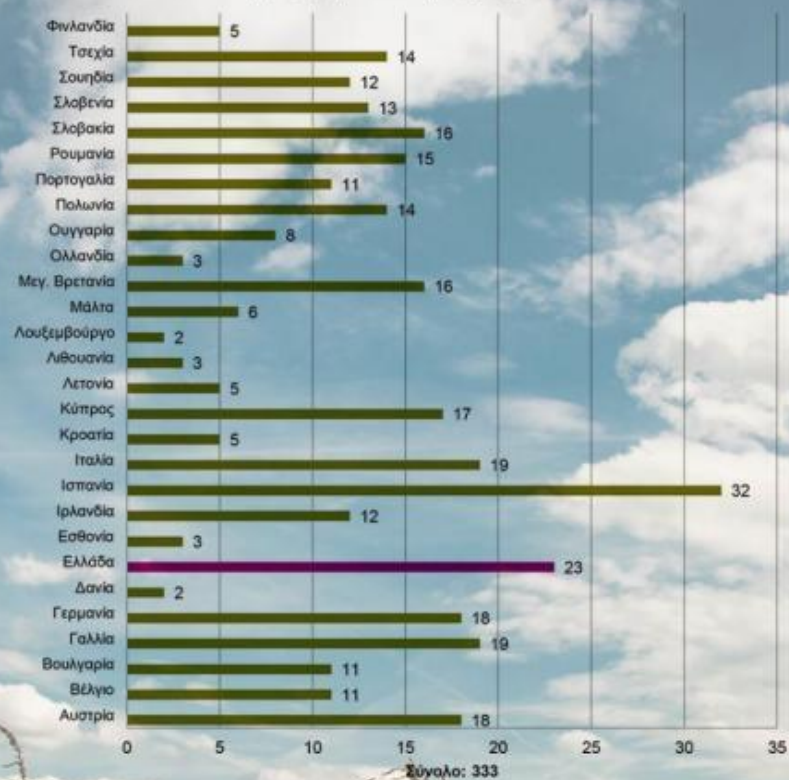
Υποθέσεις μη συμμόρφωσης με αποφάσεις του ΔΕΕ





Ανοιχτές υποθέσεις παραβιάσεων

Αριθμός παραβιάσεων ανά κράτος μέλος το 2018





ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ



- Κήρυξη ΕΕ σε έκτακτη κλιματική και περιβαλλοντική ανάγκη.
- Ελλάδα: 1η θέση στις παραβιάσεις καταδικαστικών αποφάσεων.



ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- Ανακοίνωση απολιγνιτοποίησης μέχρι το 2028.
- Εθνικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα.
- Αποτυχία πώλησης λιγνιτικών μονάδων ΔΕΗ.
- Ακυρωτικές αποφάσεις ΣτΕ για Μεγαλόπολη Α και Β.
- Απορριπτικές αποφάσεις ΣτΕ για αιολικά πάρκα.



ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ

- Δικαστική παραπομπή Ελλάδας για ελλιπή μέτρα Natura 2000.
- Σημαντική απόφαση ΣτΕ για χαρακτηρισμό εθνικών πάρκων.
- Θεσμική προστασία Κυπαρισσιακού Κόλπου και Γυάρου.



ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΕΣ

- 4 νέες συμβάσεις εκμετάλλευσης σε θαλάσσιες περιοχές.
- Εππρωτή Φύση 2000: Σοβαρός περιβαλλοντικός κίνδυνος.



ΑΠΟΒΛΗΤΑ

- 24.000.000 € πρόστιμα Ελλάδας για 4 ευρωκαταδίκες.
- Η Ελλάδα στις χαμηλότερες θέσεις ΕΕ στην ανακύκλωση.
- Η Ελλάδα πρώτη στην ΕΕ σε ταφή (94,8%)



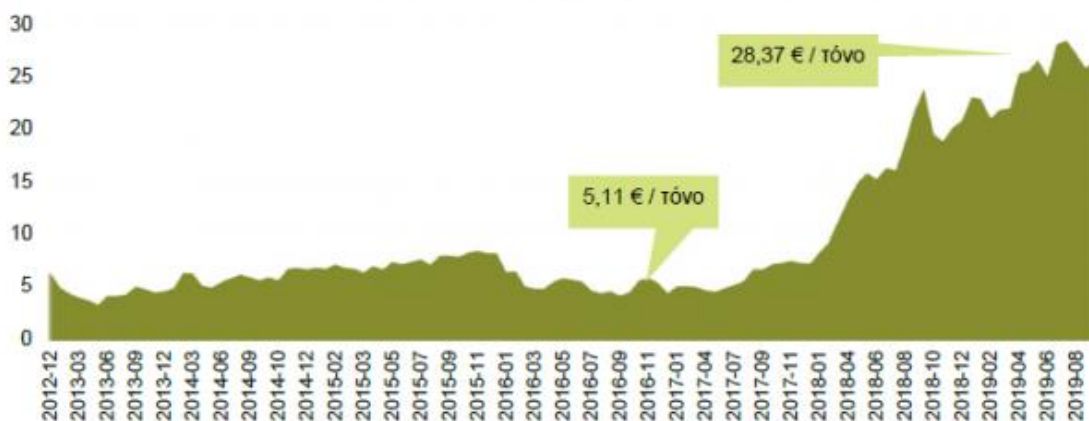
ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ

- ΣτΕ: Αντισυνταγματική η νομιμοποίηση αυθαιρέτων σε δασική γη.



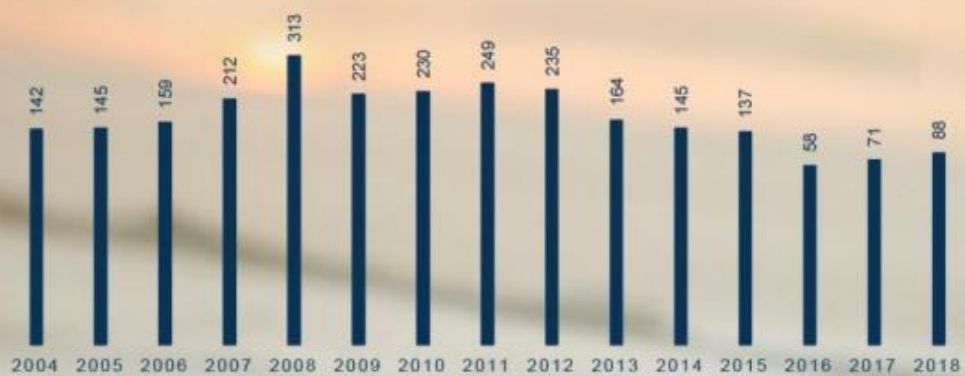
ΠΡΟΣΤΙΜΑ 2019 ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΕΕ	
Χωματερές C-378/13 5.480.000 €	
Αστικά λύματα C-167/14 6.924.763 €	
Επικίνδυνα απόβλητα C-584/14 7.784.633 €	
Αστικά λύματα στο θριάσιο C-328/16 3.633.382 €	

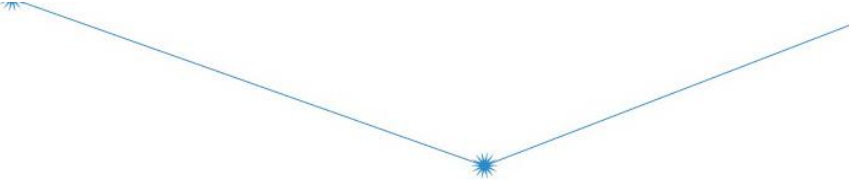
Σταθμισμένη μέση τιμή CO₂ (€ / τόνο) - Ελλάδα





ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ (αριθμός)





Πώς ξοδεύουμε τα χρήματα που συγκεντρώνουμε

Στα προγράμματα προστασίας που υλοποιεί η ΚΑΛΛΙΣΤΩ κατευθύνονται τα 83 λεπτά από κάθε ευρώ που ξοδεύουμε



ZOE'S REHABILITATION IN FIGURES

DIET



Scientific team



2 years



ARCTUROS' scientific team
will monitor Zoe through a satellite collar

ARCTUROS
www.arcturos.gr